

DZIENNIK WARTO WIEDZIEĆ

W numerze:

prof. Irena Lipowicz

Nasza jedność nigdy nie była tak konieczna jak teraz

wywiad str. 4

Samorządy powiatowe razem

relacja, stanowiska i galeria ze Zgromadzenia Ogólnego ZPP

str. 8

Andrzej Czerwiński

nagrodzony Honorową Statuetką ZPP

Wspólnota, rozwój, odpowiedzialność

str. 26, 28

Najlepsze samorządy w Polsce

uhonorowane podczas uroczystej gali w Karpaczu

str. 46

str. 4

Nasza jedność nigdy nie była tak konieczna jak teraz

Wywiad z prof. Ireną Lipowicz

str. 8

Samorządy powiatowe razem

Relacja ze Zgromadzenia Ogólnego ZPP

str. 14-23

XXXII Zgromadzenie Ogólne

Galeria zdjęć

str. 24

ZPP rośnie w siłę

Powitanie nowych członków

str. 26

Andrzej Czerwiński nagrodzony Honorową Statuetką ZPP

str. 28

Wspólnota, rozwój, odpowiedzialność

Rozmowa z Andrzejem Czerwińskim

str. 29-33

Stanowiska ZPP

str. 34-40

Głos zaproszonych gości

str. 41-45

Od A do Z

Czyli co wydarzyło się od Mikołajek do Karpacza

str. 46-53

Najlepsze samorządy w Polsce uhonorowane podczas uroczystej gali w Karpaczu

Ranking i galeria zdjęć

str. 54

Założenia do programu działania Związku Powiatów Polskich na rok 2025

str. 56

Partnerzy XXXII Zgromadzenia Ogólnego ZPP

str. 57

Moc ZPP – Łączy nas wspólnota celów

str. 58

Dziennik Warto Wiedzieć

słowo wstępne

RAFAŁ RUDKA redaktor naczelny Dziennika Warto Wiedzieć

Odporność – słowo klucz dla samorządowej przyszłości

Czerwcowe słońce świeciło jasno nad Karpaczem, ale nie tylko pogoda była gorąca. 12 czerwca 2025 r., w stolicy Karkonoszy, odbyło się Zgromadzenie Ogólne Związku Powiatów Polskich – spotkanie, które dla każdego, komu bliskie są sprawy lokalne, mogło stanowić prawdziwą lekcję odpowiedzialności, troski i myślenia o przyszłości.

Starostowie, prezydenci miast na prawach powiatu oraz zaproszeni goście pochylili się wspólnie nad tematami, które w ostatnich miesiącach wybrzmiewają coraz mocniej: bezpieczeństwo, stabilność i – przede wszystkim – **odporność**.

W świecie pełnym zawirowań – geopolitycznych, gospodarczych, społecznych – termin „odporność” zyskuje nowe znaczenia. Już nie tylko organizmy i systemy informatyczne mają być odporne. Dziś odporność musi być cechą całych wspólnot lokalnych, struktur samorządowych, ludzi. To była jedna z wiodących myśli tegorocznego Zgromadzenia.

O budowie tej odporności – rozumianej szeroko, od infrastruktury krytycznej po relacje społeczne – mówiła w sposób niezwykle przenikliwy prof. Irena Lipowicz. Jej diagnozy i postulaty znajdują Państwo w wydawie, który zamieszczamy w dalszej części tego numeru. **Zachęcam do jego uważnej lektury** – to tekst, który prowokuje do myślenia i nie pozwala przejść obojętnie obok wyzwań, przed którymi stoimy jako społeczeństwo i jako wspólnoty lokalne.

Ale Zgromadzenie Ogólne to nie tylko debaty o ideach – to także konkretne apele i postulaty. Mówiono o **konieczności pilnych zmian prawnych**, o potrzebie jasnego określenia **dochodów samorządów**, które od lat balansują między rosnącymi obowiązkami a nieadekwatnymi środkami. Wśród tematów znalazły się także bolesne, choć od lat znane problemy, jak **niedofinansowanie sektora ochrony zdrowia**.

Nie zabrakło również zagadnień nowych, a zarazem bardzo istotnych: **cyberbezpieczeństwo**, którego waga rośnie wprost proporcjonalnie do liczby zagrożeń cyfrowych. Zastanówmy się – czy nasze powiaty są gotowe na zmasowany atak hakerski? Czy dane mieszkańców są odpowiednio chronione? To pytania, które nie mogą pozostać bez odpowiedzi.

Wszystkie te rozmowy toczyły się w roku nieprzypadkowym – **jubileuszu 35-lecia samorządu terytorialnego w Polsce**. To moment symboliczny: z jednej strony czas podsumowań i refleksji, z drugiej – wyznaczania nowych kierunków. Bo jeśli dziś chcemy mówić o przyszłości samorządów, musimy zacząć od pytania o ich odporność. Czy zbudowaliśmy ją przez te 35 lat? A jeśli nie w pełni – to jak ją teraz skutecznie wzmocnić?

Zgromadzenie Ogólne miało także swój wyjątkowy, uroczysty wymiar. Było okazją do **uhonorowania tych samorządów, które w sposób ponadprzeciętny realizują swoje zadania** – z zaangażowaniem, kompetencją i w duchu służby publicznej. To ważne, by dostrzegać i nagradzać tych, którzy codziennie budują jakość życia lokalnych społeczności. Podczas wydarzenia wręczona została także **Honorywna Statuetka Związku Powiatów Polskich**, będąca wyrazem szczególnego uznania dla działaczy na rzecz samorządu powiatowego. W symboliczny sposób **powitano również nowych członków Związku**, co było pięknym gestem wspólnoty i solidarności – wartości, które od początku są fundamentem polskiej samorządności.

Oddając w Państwa ręce **numer specjalny „Dziennika Warto Wiedzieć”**, zapraszam nie tylko do czytania, ale i do refleksji. O tym, co przed nami – i o tym, co wspólnie możemy zbudować. **Bo samorząd to nie tylko struktura – to żywy organizm, którego siłą jest wspólnota.**

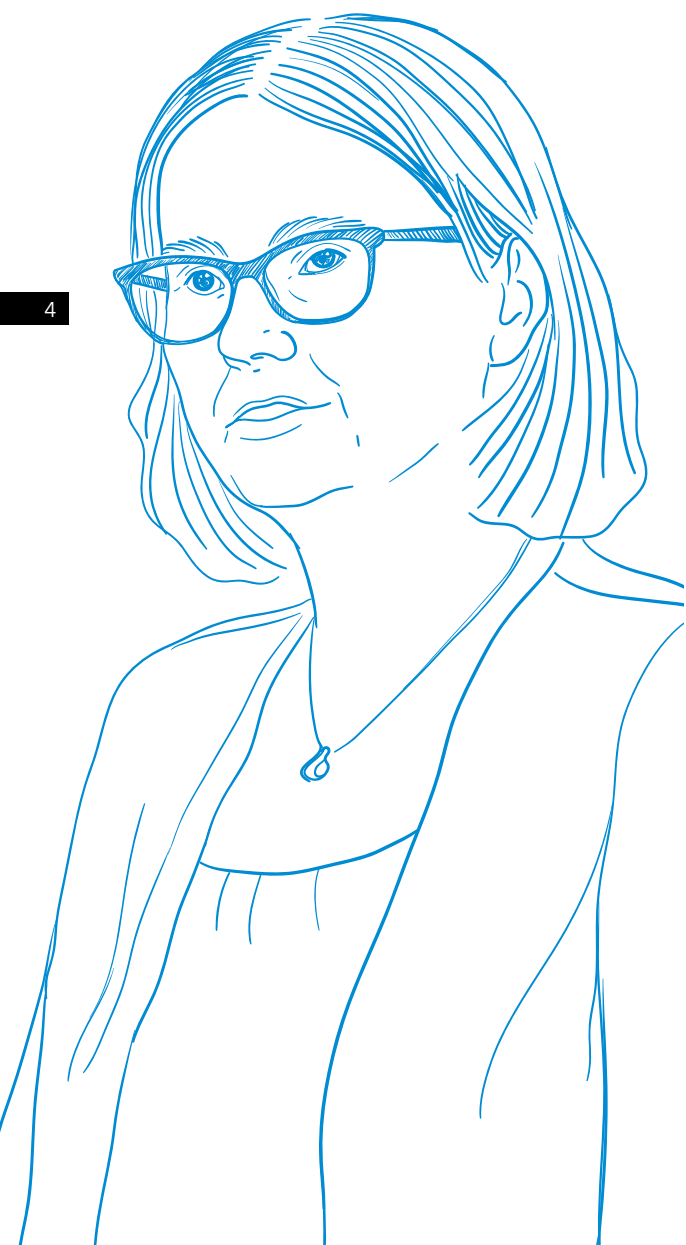
A ta – jak pokazuje historia – potrafi być naprawdę odporna. Jeśli tylko wie, po co i dla kogo działa. ●

Rafał Rudka
Redaktor naczelny

„Nasza jedność nigdy nie była tak konieczna jak teraz

– wywiad z prof. Ireną Lipowicz

Ponieważ to samorządy są siłą Rzeczypospolitej, musimy zdawać sobie sprawę, że odporność Państwa jest zadaniem każdego powiatu. Dlatego apeluję do wszystkich posłów i senatorów, zwłaszcza tych wywodzących się z samorządów, żebyśmy najszybciej jak to możliwe przeprowadzili ustawowe rozszerzenie zadań tych jednostek w kierunku budowy odporności – mówi prof. dr hab. Irena Lipowicz, członek Komisji ds. badania wpływów rosyjskich i białoruskich na bezpieczeństwo wewnętrzne i interesy RP w latach 2004–2024.

Dziennik Warto Wiedzieć: Pani Profesor, jesteśmy po Zgromadzeniu Ogólnym ZPP, podczas którego mówiła Pani o działaniach wrogich Polsce mocarstw i potrzebie zwiększenia odporności Państwa. Czy pracując nad reformą samorządową zakładała Pani podobny scenariusz?

Prof. Irena Lipowicz: Przez myśl mi nie przeszło, że w przyszłości będę występowała do samorządowców z takim przekazem. Biorąc pod uwagę ważność poruszonych kwestii, cieszę się

jednak, że moje wystąpienie spotkało się – mimo tylu innych wyzwań, z którymi się mierzą – z ich zainteresowaniem i uznaniem.

DWW: Przekonywała Pani, że jesteśmy w stanie wojny hybrydowej...

IL: Bo to prawda. Nasza komisja (Komisja ds. badania wpływów rosyjskich i białoruskich na bezpieczeństwo wewnętrzne i interesy RP w latach 2004–2024, której Prof. Irena Lipowicz jest członkiem – przyp. red.) używa nawet nowocześniejszego określenia: wojna kognitywna, w której to Federacja Rosyjska skupia się na wpływaniu na Europę od wewnątrz, na zarządzaniu refleksyjnym, co potwierdzają eksperci NATO. Dziś czasem nie potrzeba nawet czołgów i samolotów, by zdominować dany kraj. Spójrzmy na przykład Gruzji, która tak bardzo strzegła swojej niepodległości, a której starania o członkostwo w NATO oraz Unii Europejskiej solidarnie wspierali polski prezydent i wszystkie polskie rządy. Co z tego pozostało? Obecnie władze Gruzji – jak czytamy – przesładują opozycję, zmierzając jednoznacznie w kierunku ścisłego sojuszu z Federacją Rosyjską. Dokonało się to bez jednego wystrzału z zewnątrz. Nie możemy dopuścić do tego, by Polskę spotkał podobny los.

DWW: Na jakie wrogie działania jesteście narażeni?

IL: Bardzo różne. Po pierwsze, zagrożona jest nasza infrastruktura energetyczna, ciepła, wodna, komunikacyjna, ale też łączność komórkowa. To, że możliwe jest pozbawienie takiej łączności obywateli całego kraju, obserwowaliśmy niedawno w konfliktach na Bliskim Wschodzie.

Na niebezpieczeństwo mocno narażona jest również młodzież. Mamy meldunki z Ukrainy o intensywnym pozyskiwaniu do jednorazowych akcji osób w wieku nastoletnim. Werbuje się ich w sieci, początkowo do jakichś pozornie niewinnych, następnie cięższych zadań za wynagrodzeniem w bitcoinach. Występowały przypadki, w których to młodym ludziom kazano przenosić pod obiekty użyteczności publicznej pakunki, w których – jak się okazywało – były bomby. Werbunek rozpoczyna się od schlebiania takiemu młodemu człowiekowi: że jest wyjątkowy, mądrzejszy niż rówieśnicy i że powinien wyrobić sobie własny pogląd na konflikt w Ukrainie. Po wykonaniu pierwszego zadania, może być w związku z nim szantażowany. Przedmiotem szantażu jest też często krzywda, jaka może spotkać jego najbliższych. Zwerbowanemu nastolatku pokazuje się nagrania członków jego rodziny, a także filmy z okrutnymi aktami przemocy i zadawania śmierci. Zaznaczam przy tym, że te metody nie są stosowane jedynie wobec młodzieży.

Inne obserwowane zjawisko dotyczy zapytań w trybie ustawy o dostępie do informacji publicznej. Niektóre z nich są bardzo niepokojące, choć nie dotyczą

bezpośrednio informacji niejawnych. Niekoniecznie są związane z infrastrukturą krytyczną, ale – zgodnie z teorią mozaiki – wiedza dotycząca wielu pozornie „niewinnych” kwestii: komunikacyjnych, drogowych, a w istocie ewakuacyjnych, przeciwpożarowych, planów budynków czy rozpoznania dostępnych źródeł wody, bardzo ułatwiłaby atak na nasz powiat czy gminę.

Występowały przypadki, w których to młodym ludziom kazano przenosić pod obiekty użyteczności publicznej pakunki, w których – jak się okazywało – były bomby.

”

Docierają do nas również pewne rozproszone sygnały o nabywaniu przez różne, zagraniczne podmioty wielu nieruchomości, które mogą mieć znaczenie dla bezpieczeństwa Państwa. Podmioty te czasem nie pochodzą bezpośrednio z Federacji Rosyjskiej, ale z innych obszarów, np. Azji Centralnej.

Wiemy też, że obywatele Rosji wciąż mogą – mimo sankcji – kupować bądź prowadzić na terenie Polski szkoły wyższe, co daje im dostęp do baz studentów. Na takich uczelniach tworzone są często kierunki dotyczące bezpieczeństwa wewnętrznego czy geopolityki. Powraca się do skompromitowanej idei panslawizmu czy agresywnej ideologii tzw. euroazjatyckiej. Wszystkie te działania nastawione są na jeden cel. I nie jest on dla nas korzystny.

DWW: Jak się przed tym bronić?

IL: Musimy przede wszystkim wzmocnić odporność państwa, nie tylko centralnie, ale też w powiatach. Jest to zagadnienie kluczowe, które dopiero od niedawna dociera do świadomości przedstawicieli aparatu państwowego, czego pozytywnym efektem było stworzenie Programu Cyberbezpieczny Samorząd. Ta tematyka pojawiła się też obszernie w literaturze naukowej. Zdano sobie sprawę, że nie wystarczy mieć liczne siły zbrojne czy produkować drony. Ważne jest nastawienie osób, które tą bronią będą władać.

Doświadczenia Ukrainy wskazują, że odporność jest istotna nie tylko na szczeblu centralnym, ale także lokalnym i regionalnym. Wobec tego ważne zadanie przypada w tym zakresie województwom – bo są odpowiedzialne za strategię oraz powiatom – ponieważ trudno byłoby tworzyć

Nasza jedność nigdy nie była tak konieczna jak teraz

– wywiad z prof. Ireną Lipowicz

jakieś osobne gremia w każdej gminie. To zatem powiaty powinny zastanowić się, jak zwiększyć swoje bezpieczeństwo energetyczne i informacyjne w obronie cywilnej i ochronie ludności w zakresie wykraczającym poza obowiązkowe szkolenia wymagane nową ustawą.

Być może właściwe byłoby stworzenie jakiegoś forum komisji ds. odporności. Sądzę natomiast, że w każdym powiecie i mieście na prawach powiatu powinny zostać powołane gremia, które zastanowią się nad kluczowymi kwestiami, m.in.: jak postępować w sytuacji długotrwałego braku energii elektrycznej i łączności telefonii komórkowej; dokąd udać się z osobami przebywającymi pod respiratorami, bezradnymi czy starszymi; co zrobić w przypadku uszkodzenia sieci wodociągowej lub zanieczyszczenia wody; jak chronić młodzież przed wrogimi obcymi wpływami. Mamy już pewne doświadczenia w tym zakresie, ale pamiętajmy, że takie sytuacje nie występowały dotąd na masową skalę albo w sposób naprawdę zagrażający zdrowiu i życiu.

W tych gremiach powinny zasiadać osoby, które bardzo dobrze znają warunki miejscowe, potrafią spojrzeć na pewne sprawy z dystansem i dysponują czasem, np. emerytowany starosta, wojskowy, komendant straży pożarnej czy były dyrektor szkoły. Ważne, by razem, w ścisłej koordynacji z władzami powiatu usiedli i w sposób apolityczny zastanowili się, co zagraża ich jednostce, jakie specyficzne luki czy słabości mogą zostać wykorzystane i jak zapobiec wrogim działaniom.

Wreszcie, powinniśmy powołać zespoły ds. odporności przy starostach, które będą stanowiły organ doradczy. Ich status byłby kwestią do ustalenia – czy miałyby on charakter ustawowy czy, w ramach prawa, nieformalny. Nieco inną opcją byłoby rozszerzenie zadań jednej z komisji w radzie powiatu o zagadnienia odporności czy zorganizowanie sesji poświęconej temu tematowi. To są kwestie, których nie da się jasno zobaczyć z odległości, z perspektywy Warszawy. Nawet jeżeli przebudujemy dany resort – a wiemy, że przeciwnik każdy swój resort uczynił odpowiedzialnym za działania tego typu – to i tak nie przyniesie to efektu, jeżeli nie będzie odzwierciedlone w terenie.

Doświadczenia Ukrainy wskazują, że odporność jest istotna nie tylko na szczeblu centralnym, ale także lokalnym i regionalnym.

DWW: Od roku funkcjonuje w Polsce Komisja ds. badania wpływów rosyjskich i białoruskich na bezpieczeństwo wewnętrzne i interesy RP w latach 2004-2024, której jest Pani członkiem. Co może Pani o niej powiedzieć?

IL: Komisja skupia naukowców, głównie profesorów różnych specjalności oraz przedstawicieli wyspecjalizowanych struktur militarnych. Powstała jako unikalna struktura z konieczności, związanej z zagrożeniem ze strony obcych państw, ale również dlatego, że tuż po napadzie na Ukrainę nastąpiły w Polsce zdumiewające zmiany, np. kompletnie „skasowano” ustawę o obronie cywilnej (obecnie o Ochronie Ludności i Obronie Cywilnej – przyp. red.), przez co nawet gdyby samorządy chciały budować jakieś punkty schronienia, to nie miały ku temu podstaw prawnych. Likwidowano także placówki ABW. Ta luka została na szczęście zamknięta, choć samo rozwiązanie wymaga jeszcze zmian prawnych. Nasze obszernie wnioski to rezultat analizy ogromnej ilości dokumentów z lat 2004-2024.

W styczniu opublikowaliśmy pierwszy, ponad stustronicowy Raport komisyjnego Zespołu ds. Dezinformacji, który składa się z części jawnej i niejawnej. Z tą pierwszą można zapoznać się na stronie Ministerstwa Sprawiedliwości. Najbliższe posiedzenie Komisji odbędzie się w czerwcu i myślę, że prześlemy jeszcze więcej informacji i rekomendacji, z dalszej części, których nie chciano zapewne poruszać w okresie kampanii wyborczej, aby nie narazić się – jak sądzę – na zarzut instrumentalnego wykorzystywania zagrożeń przez rządzących. Powiem jeszcze, że pracujemy obecnie np. nad nowelizacją ustawy o dostępie do informacji publicznej w kontekście zagrożeń, o których wspominałam i innymi propozycjami legislacyjnymi.

DWW: Zdarzyło się Pani zderzyć z opinią, że te teorie o obcych wpływach są na wyrost?

IL: Możemy zadać sobie pytanie, czy nie przesadzamy, ale w Polsce mamy to dokładnie zbadane. Widzimy, jak różnią się poglądy w województwach, jak zawsze wspierane przez naszych przeciwników są poglądy skrajne – nieważne czy prawicowe czy lewicowe. Efektem ma być chaos, niezadowolenie z władzy i wzajemna wrogość. Nam się czasem wydaje, że to taka polska natura. Nie. Większość naszych konfliktów jest inspirowana z zewnątrz, z dużą premedytacją. Mamy na to twarde dowody, mimo to wciąż jeszcze, jako Polacy, w większości bagatelizujemy zagrożenie.

Dostrzegamy też, że obywatele naszego kraju, który wzbudził podziw świata ze względu na skalę solidarnej pomocy udzielonej uchodźcom wojennym, bardzo gwałtownie zmieniają swoje poglądy na ich temat. Czy to stało się samo? Czy ci uchodźcy szczególnie źle się zachowywali? Nie. Podjęli pracę, zintegrowali się niemal w sposób wzorowy. Wbrew propagandzie tylko jednostki wchodziły w konflikt z prawem i wówczas były deportowane. Ale nastrój społeczny się zmienia i ktoś na to ciężko pracuje. Federacja Rosyjska zdaje sobie sprawę, że wychwalanie Rosji: jej ustroju, poziomu życia obywateli, osiągnięć nie ma w Polsce wielkich szans powodzenia, więc w ogóle tego nie robi. Skupia się za to na izolowaniu Polski od innych państw poprzez wzbudzanie nienawiści do wszystkich jej sąsiadów, w szczególności Ukrainy, Niemiec oraz organizacji takich jak NATO czy Unia Europejska, czyli wszystkich, którzy w razie napaści mogą nam pomóc natychmiast. Wielu młodych ludzi w wieku poborowym jest wręcz bombardowanych tego typu treściami. Ich rodzice nawet nie zdają sobie sprawy, jak intensywnej wrogiej indoktrynacji poddawane są ich dzieci, siedzące niewinnie w pokoju przy laptopie. Jeżeli zostanie zmieniona świadomość polskiego młodego pokolenia na prorosyjską, nie trzeba będzie robić żadnej wojny kinetycznej. Zostaniemy opanowani w inny sposób.

Ponieważ każdy rejon w Polsce jest nieco inny, w jednym Rosja skupia się np. na wzbudzaniu nienawiści do Ukraińców, a w innym do Niemców, bo w czasie II wojny światowej miały tam miejsce szczególnie ciężkie zbrodnie. Rany, które również dzięki Kościołowi Katolickiemu, zostały nieco zabliźnione, znów są celowo jątrzone, aby w razie ataku ze Wschodu, pozbawić nas poparcia np. niemieckiego.

To o czym mówię zostało w pełni poparte przez wspa-
niałego przedstawiciela samorządów z Ukrainy, który gościł na Zgromadzeniu Ogólnym ZPP. Tamtejszym władzom samorządowym – jak ukazał – też trudno było uwierzyć, że ich kraj jest tak bardzo zagrożony. Wiele osób do końca nie dopuszczało do siebie takiej myśli, a jednak...stało się najgorsze. Apeluję zatem do

samorządowców: w naszym bardzo podzielonym politycznie kraju, w którym dużo czasu poświęcamy konfliktom wewnętrznym, musimy zdać sobie sprawę, że jedność nigdy nie była tak konieczna, jak teraz. Są sprawy ważniejsze, niż doraźne – nawet trudne – problemy polityczne.

DWW: Czy nie sądzi Pani, że w gruncie rzeczy „przespaliśmy” czas, który mogliśmy wykorzystać efektywnie na działania związane z odpornością Państwa?

IL: Rzeczywiście, dość długo nie zdawano sobie po 2014 roku sprawy z powagi sytuacji. Były też wcześniej takie nadzieje, iluzje, że mamy do czynienia z sąsiadem trudnym, problematycznym, ale – jak to z sąsiadem – trzeba te stosunki ułożyć. Widzimy jednak, że bywają i tacy sąsiedzi, którzy przechodzą do otwartej agresji. W Polsce bardzo trudno wyrwać nas z tego przekonania, że wojna taka jak w Ukrainie jest tylko w telewizji; że werbowanie agentów dzieje się w filmach, a nie może dotyczyć naszych dzieci; że wyłudzenie informacji i opracowywanie wrogiej strategii wobec naszego kraju, gminy to nie jest jakiś film sensacyjny; że to się naprawdę dzieje. Tu i teraz. Dlatego trzeba limitować nasze spory wewnętrzne, „gromadzić się wokół flagi” i rozumieć, że – choć konflikty są w demokracji normalnym stanem rzeczy – ich zbytne natężenie może spowodować, że znów przez 123 lata będziemy walczyć o niepodległość. Przeciwnik jawnie to głosi.

Ponieważ, jak wiemy, to samorządy są siłą Rzeczypospolitej, żrenicą jej wolności, musimy zdawać sobie sprawę, że odporność Państwa jest zadaniem każdego powiatu. Dlatego apeluję do wszystkich posłów i senatorów, zwłaszcza tych wywodzących się z samorządów, żebyśmy najszybciej jak to możliwe przeprowadzili ustawowe rozszerzenie zadań tych jednostek w kierunku budowy odporności. Jestem równocześnie pełna ufności w innowacyjność, odporność i zdolność improwizacji naszego samorządu terytorialnego.

To nasza wielka nadzieja. ●

rozmawiała

Anna

Dąbrowska

Redaktor Dziennika
Warto Wiedzieć

Samorządy powiatowe razem – relacja ze Zgromadzenia Ogólnego ZPP

8

„Przed samorządami powiatowymi stają ogromne wyzwania, zwłaszcza w kontekście coraz trudniejszej sytuacji finansowej. Musimy działać wspólnie, odpowiedzialnie i z determinacją. Musimy wzmacniać wspólnotę samorządową, bronić naszych kompetencji i dążyć do przywrócenia silnej pozycji samorządu w strukturze Państwa – mówił Prezes Zarządu Związku Powiatów Polskich Andrzej Płonka do Zgromadzenia Ogólnego ZPP.

12-13 czerwca 2025 r. w Karpaczu odbyło się XXXII Zgromadzenie Ogólne Związku Powiatów Polskich. W czasie tego wydarzenia przedstawiciele powiatów i miast na prawach powiatu dyskutowali nad najważniejszymi dla samorządów powiatowych problemami oraz podejmowali decyzje w sprawach statutowych Związku. Doceniono również wyjątkowe osiągnięcia.

WSTĘP I WYSTĄPIENIA GOŚCI

Obrady plenarne Zgromadzenia Ogólnego Związku Powiatów Polskich (ZO ZPP) otworzył i poprowadził Prezes Zarządu ZPP **Andrzej Płonka**. Spotkanie rozpoczęło się od uczczenia pamięci samorządowców, którzy w czasie ostatnich miesięcy odeszli do wieczności.

Z prezentacją filmową można zapoznać się na kanale **YouTube ZPP** (youtube.com/@zwiazekpowiatowpolskich).

ZO ZPP zgromadziło nie tylko delegatów zrzeszonych w Związku, ale również gości: parlamentarzystów, przedstawicieli instytucji centralnych, podmiotów współpracujących z organizacją oraz ekspertów samorządowych.

List Prezydenta RP dr. **Andrzeja Dudy** do zgromadzonych odczytała jego doradca **Andżelika Możdżanowska**. Prezydent nie tylko życzył delegatom satysfakcji z pełnionej służby i niegasnącego zapału do pracy dla swoich wspólnot powiatowych, ale również podziękował inicjatorom powstania ZPP oraz wszystkim zaangażowanym w jego działania m.in. za liczne projekty służące podnoszeniu kompetencji pracowników administracji powiatowej, integrowanie środowiska samorządowego oraz prezentowanie swojej opinii w debacie publicznej.

„Mijające dwie kadencje sprawowania przeze mnie urzędu Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej były czasem znakomitej współpracy z włodarzami powiatów – podsumowywał w swoim liście Prezydent RP. – Wysoko oceniam kontakty z państwem w ramach Rady do Spraw Samorządu Terytorialnego oraz rozmowy podczas podróży po kraju. Z przyjemnością wspominam spotkania, na których prezentowali państwo nowoczesne inwestycje i przedsięwzięcia wymiennie poprawiające jakość życia mieszkańców Polski. O wielu koncepcjach można śmiało powiedzieć, że to wręcz osiągnięcia cywilizacyjne, gdy stare, niefunkcjonalne budynki publiczne są zastępowane przez nowoczesne placówki, których aranżacja i wyposażenie ułatwiają wszystkim dostęp i korzystanie. (...) Serdecznie dziękuję za to, że zmieniają państwo Polskę na lepsze, czynią ją piękniejszą i bardziej otwartą. Dziękuję też za udział w udoskonalaniu obowiązujących oraz formułowaniu nowych regulacji, które w ostatnich latach znacząco zmieniły realia administracji lokalnej. Właśnie dialog z samorządowcami był inspiracją do opracowania przepisów o rejestracji i transmitowaniu sesji rad gmin, powiatów i województw, o ustanowieniu budżetu obywatelskiego, o trybie wnoszenia obywatelskich projektów uchwał do porządku obrad i wielu innych. Regulacje prawne powstałe w ostatniej dekadzie wychodziły naprzeciw oczekiwaniom samorządowców, ale przede wszystkim mieszkańców zatroskanych o losy swoich małych

Ojczyzn. Serdecznie dziękuję państwu za współtworzenie nowych nowelizacji. Ufam, że wypracowane dobre praktyki współpracy państwa środowiska i Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej będą nadal kontynuowane.

O dobrej współpracy mówił także wiceminister infrastruktury **Przemysław Koperski**, zapewniając, że obecny Rząd traktuje samorząd po partnersku.

Polityk nadmienił także o konieczności zmiany systemu zarządzania gospodarką wodną w Polsce.

„Ja uważam, że ten system jest niewydolny, źle sfinansowany; że ten system – niestety – w bardzo wielu miejscach ma osoby, które nie mają odpowiednich kwalifikacji, żeby realizować tak trudne zadania, ponieważ sposób wynagradzania tych osób i sposób ich zatrudniania nie jest właściwy – mówił. – Dlatego w ciągu najbliższych 2-3 tygodni zaprezentujemy nowe rozwiązania, w których samorząd powiatowy będzie odpowiednio również wyposażony we władztwo nad częścią gospodarki wodnej. To był ten apel tutaj, który wybrzmiał, że odpowiednie zadania mogą być realizowane przez samorząd powiatowy. Oczywiście, przy zapewnieniu właściwego finansowania. I takie rozwiązania mamy (...).

Wiceminister podkreślił również, że sprawy JST, jako byłemu samorządowcowi, są mu bardzo bliskie.

„W głębi duszy, w sercu, czuję się samorządowcem. Przez wiele lat byłem związany z samorządem i dzisiaj jestem również tym głosem na Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, ale również w Ministerstwie Infrastruktury (...). Jestem do waszej dyspozycji i śmiało korzystajcie z tego kontaktu – zachęcał.

Udział w Zgromadzeniu wzięła prof. dr hab. **Irena Lipowicz**, kierownik Katedry Prawa Administracyjnego i Samorządu Terytorialnego na Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. ►

W swoim wystąpieniu do delegatów zwróciła się z bardzo ważnym apelem dotyczącym zapobiegania rosyjskiej oraz białoruskiej infiltracji i dezinformacji, wymierzonej przeciwko Polsce.

„Całe państwo musi zwiększyć swoją odporność – przekonywała. – Wszliśmy w fazę wojny hybrydowej, o czym wszyscy wiemy. To się może przekładać na infiltrację i na działania wobec młodzieży, która w dzisiejszych czasach, jako ktoś bardzo młody, niedoświadczony, może być pozyskana jako agent za jakąś obietnicę, za otrzymanie bitcoinów. Młody człowiek może być wykorzystany jako osoba czynna i jako ktoś, kto dokona podpalenia czy sabotażu. To są dzieciaki w wieku 15-17 lat. Powinniśmy o tym w szkołach mówić, powinniśmy się zastanowić, jak to zrobić.

Starosta Powiatu Saarpfalz **Frank John** w liście odczytanym przez dr **Violetę Frys**, poruszył kwestię współpracy polskich i niemieckich samorządów.

„Chciałbym wyrazić swoje uznanie dla ważnej pracy Związku Powiatów Polskich i zaangażowanej współpracy w różnorodnych dziedzinach samorządu terytorialnego, w tym również z powiatem Saarpfalz – informował. – Szczególnie w czasach, gdy stosunki polsko-niemieckie są wzmacniane poprzez wzajemne zrozumienie i współpracę na szczeblu samorządowym nasza wymiana ma ogromne znaczenie. Jestem przekonany, że dobre relacje między powiatem Saarpfalz i wieloma polskimi powiatami, a także Związkiem Powiatów Polskich, są ważnym elementem budowania bezpiecznej przyszłości w naszej wspólnej Europie i z niecierpliwością czekam na dalszy pozytywny rozwój w tym obszarze.

ZPP został doceniony także przez Dyrektora Biura Śląskiego Związku Gmin i Powiatów **Witolda Magrysia**.

„Myszę, że nie przesadzę, jeśli powiem, że Związek Powiatów Polskich jest najbardziej profesjonalną, najmocniejszą organizacją, która reprezentuje państwa interesy na forum Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego w tych dużych sprawach – mówił. – Oczywiście Pan Starosta Grabkowski i Pan Starosta Płonka, kiedy trzeba zabierają głos. Natomiast w rozlicznych sprawach, a jest tych punktów zwykle kilkadziesiąt, bardzo bezlitośnie – muszę powiedzieć – wszystkich urzędników ministerialnych egzaminują państwo mecenas: Pani mec. Bernadeta Skóbel i Pan mec. Grzegorz Kubalski. Naprawdę wykonują ogromną pracę w rozlicznych aktach prawnych, które przez Komisję się przewijają. Także, duży szacunek. Macie Państwo wspaniałych reprezentantów.

Ihor Pilko, przedstawiciel Stowarzyszenia Rad Obwodowych i Rejonowych Ukrainy, podziękował, z kolei, w imieniu swoim i swoich kolegów za wszelką pomoc skierowaną do Ukrainy, zaś Dyrektor Dolnośląskiego Oddziału Wojewódzkiego NFZ-u **Łukasz Sendecski** poruszył kilka aktualnych zagadnień dotyczących obszaru zdrowia.

SPRAWY STATUTOWE

Zgromadzenie przyjęło sprawozdanie Prezesa Zarządu ZPP z działalności Zarządu oraz sprawozdanie finansowe za rok 2024.

Informacje na temat działalności organizacji w minionym roku, w nowoczesnej formule, można obejrzeć na kanale **YouTube ZPP** ([youtube.com/@zwiazekpowiatowpolskich](https://www.youtube.com/@zwiazekpowiatowpolskich)).

Podjęta została także uchwała w sprawie przyjęcia budżetu ZPP na 2025 rok.

Choć sama działalność Związku została oceniona pozytywnie, w minionych miesiącach nie brakowało gorzkich doświadczeń, o czym przypomniał zgromadzonemu Prezes Andrzej Płonka.

„ Za nami rok, który – niestety – nie był czasem spokojnej, stabilnej pracy. Wręcz przeciwnie, musieliśmy się zmierzyć z szeregiem trudności, które wymagały od nas ogromnej determinacji i czujności – podsumowywał. – Na pierwszym planie pojawiła się oczywiście kwestia sytuacji finansowej powiatów. (...) Związek Powiatów Polskich, obok Związku Gmin Wiejskich RP, jako jedna z nielicznych organizacji wyraził negatywną opinię o projekcie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego. Ostatecznie strona samorządowa zaopiniowała ustawę pozytywnie, lecz z licznymi zastrzeżeniami. W zamian strona rządowa zobowiązała się do przeprowadzenia przeglądów finansowania zadań zleconych z zakresu administracji rządowej. (...) MSWiA oraz Ministerstwo Finansów miały powołać specjalny zespół odpowiedzialny za przeprowadzenie tego przeglądu. (...) Poza formalnym powołaniem zespołu i przesłaniem korespondencji do poszczególnych resortów niewiele się wydarzyło. (...) Trudno nie odnieść wrażenia, że mamy do czynienia z pozorowaniem realizacji zobowiązań podjętych wobec całej strony samorządowej. Co więcej, nasze wcześniejsze obawy dotyczące ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego się potwierdziły. Alarmowaliśmy, że ustawa została napisana w sposób nieprzejrzysty; że utrudni planowanie dochodów w dłuższej perspektywie; że nowy mechanizm ponownego przeliczenia dochodów po 2 latach jest nieczytelny i ryzykowny. (...) W przestrzeni publicznej pojawia się narracja o rzekomym finansowym eldorado po wejściu w życie ustawy. Tymczasem wystarczy spojrzeć na rozporządzenie w sprawie wynagrodzeń. Poziom podwyżkę nie odpowiada realiom, a najbardziej zyskuje najmniej wykwalifikowana grupa zawodowa. Co gorsza, na ostatnim etapie prac wyłączono z podwyżek osoby zatrudnione na podstawie wyboru i powołania. A więc nas. (...) To kolejna forma zamrożenia naszych wynagrodzeń. Związek Powiatów Polskich od razu interwe-

niował i na pewno tej sprawy nie zostawimy. (...) Przed samorządami powiatowymi stoją ogromne wyzwania, zwłaszcza w kontekście coraz trudniejszej sytuacji finansowej. Musimy działać wspólnie, odpowiedzialnie i z determinacją. Musimy wzmacniać wspólnotę samorządową, bronić naszych kompetencji, dążyć do przywrócenia silnej pozycji samorządu w strukturze państwa. (...) wierzę, że solidarnością naszego środowiska i wspólną wolą działania razem to osiągniemy. Mam głęboką nadzieję, że głos samorządu, nasz głos, nadal będzie słyszalny i uwzględniany. Ze swej strony deklaruję dalszą, rzetelną pracę na rzecz naszych polskich Powiatów. Apeluję również o nieustające wsparcie dla Związku Powiatów Polskich, który każdego dnia broni interesów naszych wspólnot.

W kontekście codziennej pracy Związku dr Grzegorz Kubalski przedstawił założenia do programu działania ZPP na bieżący rok, które następnie zostały przyjęte przez ZO w drodze uchwały.

„ Podobnie jak w latach ubiegłych będą realizowane działania zarówno na forum Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, jak i w ramach prac parlamentarnych. Kierunek będzie w dużej mierze zdeterminowany tym, jakie pomysły legislacyjne będą się pojawiały. Natomiast już w chwili obecnej możemy pewne główne kierunki przewidzieć – mówił, wymieniając w tym kontekście kwestię finansów publicznych, ochrony zdrowia i edukacji.

„ Drugi obszar działalności, który jest istotny z punktu widzenia naszego funkcjonowania, to jest oczywiście kwestia związana z kształtowaniem wspólnej polityki, w tym również kwestia kształtowania wspólnej polityki legislacyjnej i wspólnej polityki stosowania prawa – wymieniał. – Tutaj działania, jakie będą podejmowane, to zarówno kontynuacja prac w ramach Dziennika Warto Wiedzieć, kwestia związana z kontynuacją szkoleń (...), wreszcie kwestia związana z bieżącą działalnością doradczą. Natomiast oczywiście musimy być świadomi tego, że potrzebny jest nasz udział również w kształtowaniu polityk publicznych i kształtowaniu przyszłych i testowych rozwiązań, jeżeli chodzi o nasze funkcjonowanie. Tutaj, prawdopodobnie, jednym z najistotniejszych kierunków naszego działania

będzie udział w projekcie związanym z konstruowaniem architektury informacyjnej samorządów, bo jest to pewien model, który będzie docelowo służył dostosowaniu kształtu rozwiązań informacyjnych w poszczególnych powiatach do pewnego standardu ogólnopolskiego.

Wśród innych kierunkowych działań dr **Grzegorz Kubalski** wymienił sprawy związane z ochroną i upamiętnianiem dziedzictwa narodowego oraz współpracę z innymi podmiotami.

Zgromadzenie Ogólne, podczas swoich obrad, przyjęło także pięć stanowisk:

- ☒ z okazji 35 rocznicy odrodzenia się samorządów w Polsce;
- ☒ w sprawie zmian prawnych oczekiwanych przez jednostki samorządu terytorialnego;
- ☒ w sprawie koniecznych zmian w systemie dochodów powiatów;
- ☒ w sprawie wynagrodzeń w sektorze ochrony zdrowia;
- ☒ w sprawie cyberbezpieczeństwa w samorządach.

O WYNAGRADZANIU NAUCZYCIELI, PARADOKSACH SYSTEMU I...ROSYJSKICH ZAKUSACH

Zgromadzenie tak szerokiego grona starostów i prezydentów miast na prawach powiatu było okazją do podniesienia ich wiedzy na ważne, a jednocześnie często skomplikowane tematy dotyczące powiatów i miast na prawach powiatu. Dlatego też w programie zjazdu znalazły się fora tematyczne, podczas których prawnicy z Działu Monitoringu Prawnego i Ekspertyz Biura ZPP prezentowali najistotniejsze zagadnienia.

Panel rozpoczęło wystąpienie apl. radc. **Piotra Majocha** na temat zmian w Karcie Nauczyciela w świetle niedawnego orzeczenia Sądu Najwyższego dotyczącego czasu pracy nauczycieli. Mec. **Przemysław Matysiak** w sposób klarowny wyjaśnił z kolei na czym polega problem z rejestracją ciągników MTZ Belarus i jaki wpływ na sprawę mają wyroki NSA. Mec. **Adrian Pokrywczyński** przygotował starostów na zadania jednostek samorządu terytorialnego, wynikające z projektu ustawy azbestowej, nad którą prace mogą zakończyć się w ciągu najbliższych miesięcy. Wiele emocji wzbudziły tematy zaprezentowane przez Mec. **Bernadotę Skóbel** („Asystencja osobista – nowe zadanie powiatów”) oraz dr. **Grzegorza Kubalskiego**, który wykazał paradoksy nowego systemu dochodów jednostek samorządu teryto-

rialnego. W czasie Forum przedstawione zostało również zagadnienie chmury obliczeniowej jako nowoczesnego wsparcia realizacji zadań publicznych w urzędzie. „Wisienką na torcie” było wystąpienie prof. dr hab. **Ireny Lipowicz** pt. „Budowanie odporności polskiego samorządu powiatowego na agresywne wpływy zewnętrzne – katalog wybranych działań”, w którym poruszyła kwestie zagrożeń ze strony wrogich nam Państw.

Prezentacje multimedialne, przedstawione przez prawników ZPP podczas forów tematycznych, są dostępne do pobrania na stronie internetowej Związku Powiatów Polskich.

NA PODIUM

Jak co roku zjazd delegatów na Zgromadzenie Ogólne ZPP był również okazją do uhonorowania osoby szczególnie ważnej dla środowiska samorządu powiatowego. Tym razem ZO ZPP wyróżniło **Andrzeja Czerwińskiego**, jednego z założycieli oraz współtwórcy Związku Powiatów Polskich, gospodarza Zebrania Założycielskiego ZPP, a także członka zarządu ZPP pierwszej kadencji.

„Początki nie były łatwe – jak zwykle – ale dobrze się skończyły, bo Państwo o tym świadczycie, będąc tutaj (...) – mówił. – Nie każdy wie, że (...) Bank Szwedzki wziął na siebie wyznaczenie nagrody w dziedzinie ekonomii imienia Nobla i w 2024 roku tę nagrodę otrzymali profesorowie, którzy udowodnili, że rola instytucji publicznych jest konieczna i niezbędna do właściwego sprawowania władzy i wzrostu dobrobytu społeczności. I taką instytucją są jednostki samorządu terytorialnego, ale też Związek Powiatów Polskich.

Równie miłym akcentem była uroczysta gala, podczas której nagrodzono laureatów Ogólnopolskiego Rankingu Powiatów i Miast za 2024 rok.

13

Redaktor Dziennika
Warto Wiedzieć

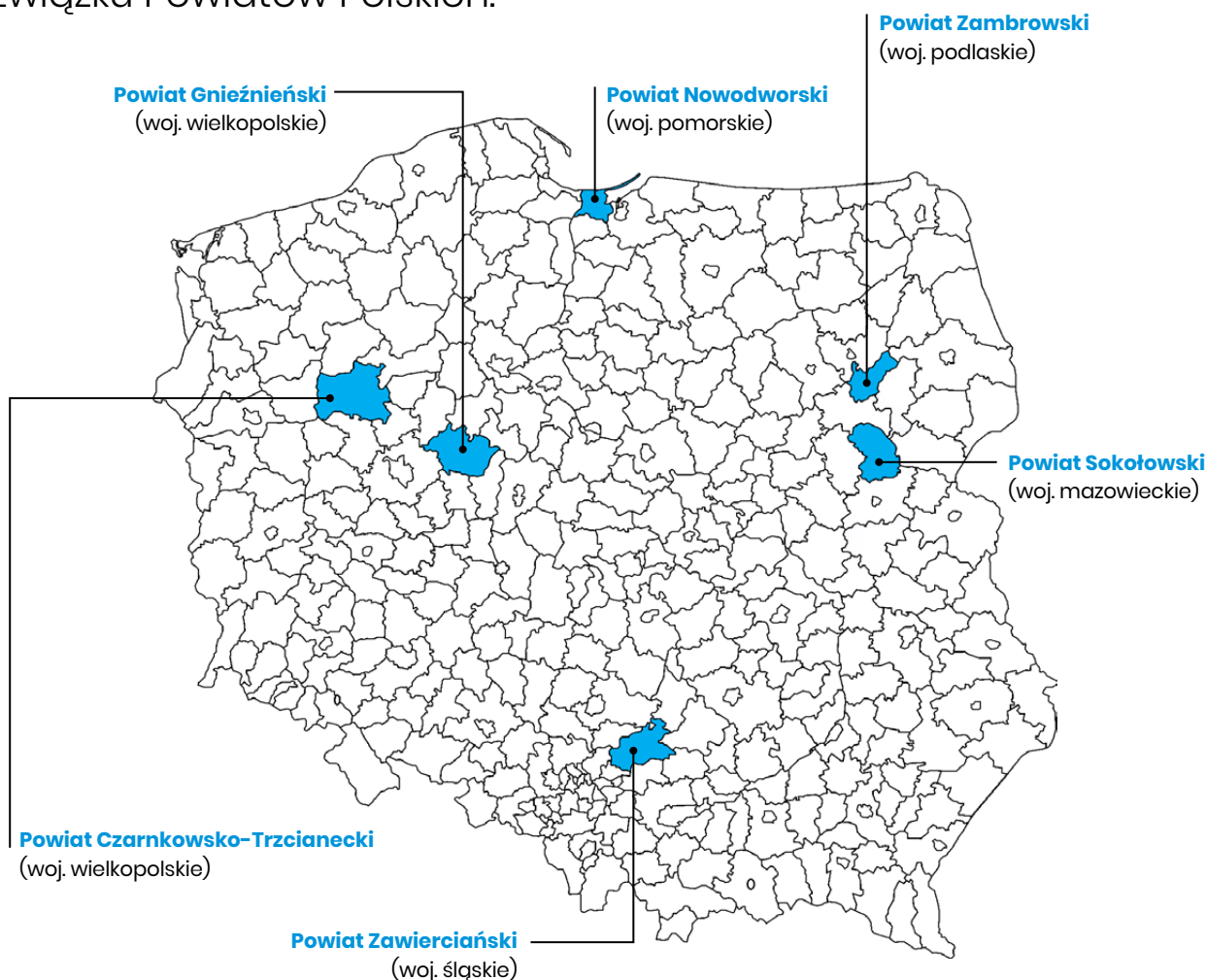

ZPP rośnie w siłę. Powitanie nowych członków

Czarnkowsko-Trzcianecki, Gnieźnieński, Nowodworski, Sokołowski, Zambrowski i Zawierciański – to powiaty, które w ostatnich miesiącach dołączyły do grona członków Związku Powiatów Polskich.

Od września ubiegłego roku sześć kolejnych powiatów zasiłło szeregi Związku. Podczas XXXII Zgromadzenia Ogólnego ZPP ich przedstawiciele odebrali symboliczne akty przyjęcia do organizacji. Tym samym Związek Powiatów Polskich liczy obecnie 309 członków, wśród których znajduje się 297 powiatów ziemskich oraz 12 miast na prawach powiatu, położonych we wszystkich regionach kraju.

OD WIELKOPOLSKI PRZEZ POMORZE, MAZOWSZE, PODLASIE, PO ŚLĄSK

Do Związku Powiatów Polskich przystąpiły następujące powiaty:

✓ Powiat Czarnkowsko-Trzcianecki (woj. wielkopolskie)

Z siedzibą w Czarnkowie i delegaturami w Trzciance. Jest drugim co do wielkości powiatem w regionie i ósmym pod względem liczby mieszkańców. Działa tu 8 gmin: jedna miejska, trzy miejsko-wiejskie i cztery wiejskie, w tym Trzcianka – największe miasto powiatu – wraz z rozbudowaną infrastrukturą sądową, szpitalną i kulturalną. Starostą jest **Grzegorz Bogacz**.

✓ Powiat Gnieźnieński (woj. wielkopolskie)

Obejmuje 10 gmin i liczy ponad 145 000 mieszkańców. Jego siedzibą jest historyczne Gniezno – pierwsza stolica Polski i ważny ośrodek administracyjny, kulturalny oraz religijny. Na czele powiatu stoi Starosta **Tomasz Budasz**.

✓ Powiat Nowodworski (woj. pomorskie)

Leży na Żuławach Wiślanych i obejmuje obszar 671,5 km², na którym mieszka około 36 000 osób w pięciu gminach (w tym miasto Nowy Dwór Gdański i Krynica Morska). Jego siedzibą jest historyczne miasto Nowy Dwór Gdański, liczące blisko 10 000 mieszkańców, będące ważnym ośrodkiem administracji i transportu, ze strategiczną infrastrukturą drogową i kolejową. Starostą jest **Barbara Ogrodowska**.

✓ Powiat Sokołowski (woj. mazowieckie)

Ze stolicą w Sokołowie Podlaskim, obejmuje 9 gmin: jedną miejską, jedną miejsko-wiejską oraz siedem wiejskich. Zajmuje powierzchnię ok. 1 131 km², z czego ponad 70% to użytki rolne, a niemal ćwierć stanowią lasy i tereny chronione – w tym fragment Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego, co czyni go częścią tzw. „Zielonych Płuc Polski”. Starostą jest **Adam Góral**.

✓ Powiat Zambrowski (woj. podlaskie)

Ze stolicą w mieście Zambrów, zajmuje powierzchnię 733,11 km² i zamieszkuje go około 43 700 osób (w tym ponad 22 000 w mieście i 21 500 na obszarach wiejskich). Powiat obejmuje 5 gmin – w tym gminę miejską Zambrów oraz cztery wiejskie – i wyróżnia się dużym udziałem terenów leśnych (ok. 19 500 ha) oraz rolnych, a także bogatym dziedzictwem wiejskim sięgającym średniowiecza. Starostą jest **Edyta Marchelska-Groszfeld**.

✓ Powiat Zawierciański (woj. śląskie)

Z siedzibą w Zawierciu, zajmuje powierzchnię 1003,27 km². W jego skład wchodzi 10 gmin: dwie miejskie, pięć miejsko-wiejskich oraz trzy wiejskie. Powiat ma charakter turystyczno-rolniczy; to tu znajduje się m.in. słynny Zamek Ogrodzieniec. Starostą jest **Teresa Mucha-Popiel**.

W JEDNOŚCI SIŁA

Związek Powiatów Polskich to dziś jedna z największych i najbardziej wpływowych organizacji samorządowych w kraju. Jego szeregi stale się powiększają, a samorządowcy coraz częściej dostrzegają potrzebę współpracy jednostek terytorialnych – zarówno w zakresie wymiany doświadczeń i wiedzy, jak i wzmacniania wspólnego głosu w dialogu z administracją rządową.

Każdy nowy członek to kolejny ważny element w strukturze Związku. Zarząd Związku Powiatów Polskich z radością wita nowe powiaty, życząc im owocnej współpracy oraz dynamicznego rozwoju w ramach naszej samorządowej wspólnoty. ●

Anna Dąbrowska
Redaktor Dziennika
Warto Wiedzieć

Andrzej Czerwiński nagrodzony Honorową Statuetką ZPP

– wyraz wdzięczności za wkład w budowę
samorządności powiatowej

26

12 czerwca 2025 r., podczas Zgromadzenia Ogólnego Związku Powiatów Polskich, które odbyło się w malowniczym Karpaczu, wręczono jedno z najbardziej prestiżowych wyróżnień samorządowych w kraju. Honorową Statuetkę ZPP otrzymał Andrzej Czerwiński – człowiek, którego nazwisko nierozdzielnie łączy się z historią powstania i rozwoju tej kluczowej organizacji reprezentującej interesy powiatów i miast na prawach powiatu w Polsce.

Uhonorowanie Andrzeja Czerwińskiego stanowi symboliczne podziękowanie za jego wieloletnie zaangażowanie na rzecz powstania i umocnienia Związku Powiatów Polskich. Był prezydent Nowego Sącza, poseł i minister, od początku lat 90. XX w. aktywnie uczestniczył w procesach odbudowy polskiego samorządu, dostrzegając potrzebę powołania silnej, ogólnopolskiej reprezentacji powiatów. Jego działania, determinacja i wizja przyczyniły się do powstania ZPP, który od ponad dwóch dekad skutecznie reprezentuje lokalne wspólnoty na szczeblu krajowym i europejskim.

W lutym 1999 roku, jako Prezydent Miasta Nowy Sącz, Andrzej Czerwiński był gospodarzem Zebrania Założycielskiego ZPP i znalazł się w gronie jego współzałożycieli. Wchodził także w skład Grupy Organizacyjnej Związku, odpowiedzialnej za przygotowanie jego struktury i podstaw działania. Po formalnym utworzeniu organizacji w marcu tego samego roku, uczestniczył w pierwszym Zgromadzeniu Ogólnym ZPP, podczas którego wybrano władze statutowe. W pierwszej kadencji Związku zasiadał w jego Zarządzie, mając realny wpływ na kierunki rozwoju tej instytucji.

Za swoją działalność na rzecz polskiej samorządności był wielokrotnie doceniany, m.in. odznaczeniem Bene Meritus Powiatom z okazji 20-lecia ZPP.

Reprezentował również Związek na arenie międzynarodowej jako członek Komitetu Wykonawczego Rady Gmin i Regionów Europejskich (CEMR). ●

Andrzej Czerwiński

Urodził się 8 listopada 1954 roku w Nowym Sączu. Jest absolwentem Wydziału Elektrotechniki, Automatyki i Elektroniki Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie. Ukończył liczne programy krajowe i zagraniczne z zakresu zarządzania i administracji publicznej – od Pensylwanii przez Salzburg po Kopenhagę. W swojej bogatej karierze był nie tylko prezydentem miasta i posłem na Sejm RP, ale również Ministrem Skarbu Państwa. Obecnie działa w sektorze prywatnym.

27

**Joanna
Gryboś-Chechelska**
Redaktor Dziennika
Warto Wiedzieć

Wspólnota, rozwój, odpowiedzialność

– mówi Andrzej Czerwiński nagrodzony
Honorową Statuetką ZPP

Dziennik Warto Wiedzieć: Obserwując jak Związek Powiatów Polskich rozwinął się na przestrzeni lat czuję...

Andrzej Czerwiński: ..., że jest skutecznie prowadzony, skupia się na rozwiązywaniu problemów dotyczących realizacji ustawowych zadań w trosce o społeczność lokalną. Stał się trwałym i skutecznym partnerem rządu w przygotowaniu procesu legislacyjnego. Dysponując najwyższej klasy ekspertami, wskazał drogi dostępu do olbrzymiej puli środków pomocowych, dzięki którym mieszkańcy mogą doświadczać dynamicznej zmiany ich otoczenia.

DWW: Jestem dumny, że udało mi się...

AC: ... uczestniczyć w procesie zakładania Związku. Czas pokazał, że organizacja ta jest potrzebna i spełnia swoje zadania. Dowodem na to jest systematyczny wzrost liczby stowarzyszonych powiatów i utrzymywanie ponadpartyjnej, merytorycznej pracy. Dotyczy to również sposobu dojścia do porozumienia w wyborze władz Związku.

DWW: Gdybym mógł cofnąć czas, to...

AC: ... z równym zapałem uczestniczyłbym w tworzeniu Związku. Czas potwierdził oczywistą zasadę, nie zawsze dostrzeganą przez niektórych, że współpraca przynosi lepsze rezultaty, choć wymaga czasu.

DWW: Aktualnie jednostki samorządu terytorialnego powinny dążyć do...

AC: ... dalszego podnoszenia jakości obsługi mieszkańców, a w szczególności efektywności ekonomicznej angażowanych środków. Myślę, że korporacje samorządowe mogłyby opracować obiektywne wskaźniki prowadzonych projektów, według których oceniałoby się racjonalność inwestowanych środków publicznych.

DWW: W mojej ocenie reforma samorządowa...

AC: ... przyczyniła się w największym stopniu do dynamicznego rozwoju Polski i jest bardzo dobrze oceniana przez społeczeństwo. Stało się to pomimo, że finalne decyzje parlamentu odbiegały od optymalnego modelu proponowanego przez ekspertów w zakresie liczby województw i powiatów. Jednak zaangażowanie nowej administracji publicznej w wypełnianiu powierzonych zadań zmieniło obraz naszego kraju.

DWW: Rozwój samorządności w Polsce powinien przybrać kierunek...

AC: ... kontynuujący wizję i misję jej twórców czyli podnoszenie jakości usług publicznych świadczonych obywatelom. Dotyczy to analizy zadań, które mogłyby przejmować samorządy pod względem jakości i kosztów ich wypełniania. Jako część władzy publicznej mogłyby przyczynić się do przyspieszenia wzrostu poziomu życia mieszkańców. ●

wystuchata
Anna
Dąbrowska
Redaktor Dziennika
Warto Wiedzieć

Delegaci powiatów apelują o pilne zmiany prawne

12 czerwca 2025 r. w Karpaczu, delegaci – starostowie i prezydenci miast na prawach powiatu – przyjęli jednoznaczne stanowisko, wyrażające rozczarowanie dotychczasowym brakiem efektów prac legislacyjnych w zakresie kluczowych postulatów samorządów.

Dokument, podpisany przez przewodniczącego Zgromadzenia Andrzeja Płonkę, stanowi zdecydowany apel o partnerski dialog z rządem i realne działania legislacyjne.

Zgromadzenie podkreśliło, że mimo wieloletnich starań i gotowych propozycji zmian, większość postulatów samorządów została odrzucona lub zignorowana. Projekt ustawy o likwidacji barier w funkcjonowaniu JST, opracowany przez organizacje samorządowe i zgłoszony jesienią 2024 r., nie doczekał się realizacji – z wyjątkiem jednego punktu dotyczącego opłat za parkowanie.

W stanowisku wskazano konkretne, nierozwiązane problemy:

- ☒ brak postępów w reformie zasad stwierdzania zgonu i nadal obowiązujące przepisy z 1959 r.,
- ☒ zamrożenie propozycji urealnienia opłat za dokumenty komunikacyjne,
- ☒ absurd obowiązku ubezpieczania niesprawnych pojazdów przejętych przez powiaty,
- ☒ opór wobec ograniczenia roli kuratorów i ponownego usamorzędowania szkół,
- ☒ odmowa finansowania powiatowych interwencji kryzysowych z Funduszu Sprawiedliwości,
- ☒ próby ograniczenia dochodów powiatów z gospodarowania mieniem Skarbu Państwa.

„Oczekujemy rzeczywistego dialogu, a nie pozorowanych konsultacji” – czytamy w dokumencie. Zgromadzenie domaga się, by rząd podjął partnerską współpracę z samorządami, uwzględniając ich rolę w zaspokajaniu codziennych potrzeb obywateli.

Wobec braku determinacji po stronie rządowej, sygnatariusze stanowiska – przedstawiciele wszystkich powiatów i miast na prawach powiatu – jednoznacznie opowiedzieli się za kontynuowaniem działań na rzecz wzmocnienia samorządności i większej skuteczności w prowadzeniu lokalnych spraw publicznych. ●

Ewelina Kocemba
Redaktor Dziennika
Warto Wiedzieć

29

Delegaci Związku Powiatów Polskich żądają pilnych zmian w systemie dochodów samorządów

Podczas XXXII Zgromadzenia Ogólnego Związku Powiatów Polskich, które 12 czerwca 2025 r. odbyło się w Karpaczu, starostowie oraz prezydenci miast na prawach powiatu jednomyślnie przyjęli stanowisko, w którym domagają się pilnych i głębokich zmian w systemie dochodów powiatów. Sygnatariusze dokumentu nie pozostawiają złudzeń – obecny model finansowania samorządów nie zapewnia im stabilności, adekwatności ani wystarczających środków do realizowania polityki rozwojowej.

Delegaci podkreślili, że uchwalona w październiku 2024 roku ustawa o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, mimo pewnych pozytywnych rozwiązań, nie spełnia oczekiwań środowisk samorządowych. Ich zdaniem nowe przepisy tylko nieznacznie poprawiają sytuację powiatów w porównaniu z okresem po reformach podatkowych Polskiego Ładu, a daleko im do skuteczności poprzednich rozwiązań, które gwarantowały powiatom udział w podatkach dochodowych w sposób pozwalający na realne planowanie i rozwój.

Szczególnie ostro skrytykowano sposób kalkulowania potrzeb finansowych, który – jak zaznaczono – ma na celu przede wszystkim ochronę interesów budżetu państwa, a nie rzeczywiste zabezpieczenie funkcjonowania wspólnot lokalnych. Problem ten dotyka w szczególności oświaty, gdzie na 2025 rok przyjęto zapotrzebowanie finansowe odpowiadające dotychczasowej, znacznie zaniżonej subwencji – co według ZPP oznacza realny niedobór środków sięgający co najmniej 40 miliardów złotych.

Samorządowcy zwrócili także uwagę na dwa inne, kluczowe problemy: chroniczne niedoszacowanie dotacji na zadania zlecone z administracji rządowej oraz skrajnie nieadekwatne opłaty administracyjne, które nie pokrywają rzeczywistych kosztów realizacji usług dla obywateli. – „**Dochodzi do sytuacji, w której powiaty dopłacają z własnych środków do każdej wykonanej usługi**” – alarmują delegaci.

Związek Powiatów Polskich domaga się również zmiany zasad podziału dochodów z gospodowania mieniem Skarbu Państwa – postulując, by 75% wpływów trafiało do samorządów, a tylko 25% do budżetu centralnego. Jak wskazano, to powiaty ponoszą pełną odpowiedzialność za procesy związane z tym mieniem i to one powinny korzystać z efektów swojej pracy.

Przyjęte w Karpaczu stanowisko, sygnowane przez Przewodniczącego Zgromadzenia Ogólnego ZPP Andrzeja Płonkę, stanowi zdecydowany apel o uczciwe traktowanie powiatów i ich finansową niezależność. – „**Samorządność bez odpowiedzialnych dochodów to tylko fasada**” – brzmi główny przekaz wóldarzy powiatowych. Delegaci nie ukrywają, że oczekują pilnych działań – najlepiej jeszcze przed planowanym na 2026 rok przeglądem funkcjonowania ustawy. ●

Katarzyna Sekuła

Redaktor Dziennika
Warto Wiedzieć

Samorządowcy apelują o pilne zmiany w systemie wynagrodzeń w ochronie zdrowia

Podczas czerwcowego Zgromadzenia Ogólnego Związku Powiatów Polskich, starostowie i prezydenci miast na prawach powiatu jednomyślnie przyjęli stanowisko w sprawie wynagrodzeń w sektorze ochrony zdrowia. Delegaci zaapelowali o natychmiastowe podjęcie prac legislacyjnych mających na celu racjonalizację obecnego systemu płac.

Drugim poważnym mankamentem, na który zwrócono uwagę, jest brak limitów górnych dla kontraktów i wynagrodzeń lekarzy w systemie publicznym. Jak wskazano, część szpitali jest zmuszana do spełniania wygórowanych żądań płacowych, często pod groźbą odejścia całych zespołów medycznych. W efekcie – jak alarmowali przedstawiciele powiatów – zdarza się, że miesięczne pensje niektórych lekarzy przekraczają 70–80 tys. złotych, co negatywnie wpływa na możliwość finansowania niezbędnej infrastruktury, inwestycji w sprzęt czy dostęp do nowoczesnych terapii.

„Żeby leczyć pacjentów potrzebne są kadry, ale same kadry nie wystarczą” – zaznaczono w dokumencie. Samorządowcy wskazali również, że aktualny system wynagrodzeń osłabia inne obszary, takie jak pomoc społeczna, z której odpływają pracownicy kuszeni wyższymi stawkami w ochronie zdrowia.

Zgromadzenie Ogólne ZPP zażądało także adekwatnego podniesienia środków przekazywanych do podmiotów leczniczych, proporcjonalnie do skutków kolejnych podwyżek wynagrodzeń, które weszły w życie 1 lipca 2025 roku.

Pod dokumentem podpisał się Andrzej Płonka, Przewodniczący Zgromadzenia Ogólnego Związku Powiatów Polskich. ●

**Alicja
Cisowska**

Redaktor Dziennika
Warto Wiedzieć

Samorządy wzywają do działania w sprawie cyberbezpieczeństwa

12 czerwca 2025 roku, podczas XXXII Zgromadzenia Ogólnego Związku Powiatów Polskich w Karpaczu, delegaci – starostowie oraz prezydenci miast na prawach powiatu – jednogłośnie przyjęli stanowisko dotyczące zagrożeń cyberbezpieczeństwa.

Wobliczu coraz częstszych i bardziej zaawansowanych ataków cybernetycznych na infrastrukturę teleinformatyczną, samorządy alarmują: potrzebne są natychmiastowe działania legislacyjne, finansowe i edukacyjne, które pozwolą skutecznie chronić dane i systemy wykorzystywane w świadczeniu usług publicznych.

Jak wskazano w stanowisku, jednostki samorządu terytorialnego nie dysponują obecnie wystarczającymi zasobami – ani finansowymi, ani kadrowymi – by sprostać rosnącym wymaganiom w zakresie ochrony danych. Sytuację dodatkowo komplikuje dynamicznie zmieniające się otoczenie prawne, zarówno na poziomie krajowym (projekt zmian ustawy o krajowym systemie cyberbezpieczeństwa), jak i unijnym (Dyrektywa NIS2).

Związek Powiatów Polskich podkreśla, że niezbędne jest stworzenie kompleksowego systemu wsparcia, w skład którego powinny wchodzić: specjalistyczne szkolenia dla urzędników, stabilne źródła finansowania projektów związanych z bezpieczeństwem teleinformatycznym oraz ramy prawne umożliwiające współpracę między samorządami. Jednym z konkretnych postulatów jest powołanie profesjonalnych

Powiatowych Centrów Cyberbezpieczeństwa, które mogłyby obsługiwać nie tylko powiaty, ale również gminy w ich granicach.

„Zapewnienie odpowiednich narzędzi samorządom to inwestycja w bezpieczeństwo całego państwa” – czytamy w dokumencie przyjętym przez delegatów.

Apel Zgromadzenia Ogólnego ZPP jest jasny: konieczne są skoordynowane działania państwa, które pozwolą jednostkom samorządu terytorialnego nie tylko sprostać nowym obowiązkom prawnym, ale przede wszystkim zagwarantować bezpieczeństwo danych obywateli i ciągłość świadczenia usług publicznych. ●

Tomasz Smaś

Redaktor Dziennika
Warto Wiedzieć

35 lat samorządu terytorialnego. ZPP domaga się zmian i refleksji nad przyszłością

Podczas XXXII Zgromadzenia Ogólnego Związku Powiatów Polskich, które odbyło się 12 czerwca 2025 r. w Karpaczu, delegaci reprezentujący powiaty i miasta na prawach powiatu przyjęli wspólne stanowisko z okazji 35. rocznicy odrodzenia samorządu terytorialnego w Polsce.

Zgromadzeni samorządowcy podkreślili historyczne znaczenie reform samorządowych z lat 1990 i 1998, które ich zdaniem są „najbardziej udaną reformą po zmianie ustroju”. Jednocześnie wyrazili głęboki niepokój wobec działań ostatnich lat, które – jak zaznaczono – ograniczają samodzielność jednostek samorządu terytorialnego i wzmacniają nadzór administracji rządowej, co stanowi zaprzeczenie fundamentalnych zasad reformy.

W przyjętym stanowisku Związek Powiatów Polskich wezwał do przywrócenia realnego znaczenia zasad pomocniczości i samodzielności oraz do podjęcia konkretnych działań na rzecz ich wdrożenia. Delegaci zaapelowali również o systemowe dokumentowanie historii polskiego samorządu oraz zachowanie pamięci o ludziach, którzy budowali go od podstaw.

Szczególną uwagę poświęcono wyzwaniom demograficznym – wyludnianiu się kraju, zwłaszcza obszarów peryferyjnych, oraz zaburzeniom piramidy wieku. W odpowiedzi na te zjawiska, Związek Powiatów Polskich postuluje wzmocnienie roli powiatów, w tym przekazanie im dodatkowych kompetencji i zadań, które będą mogły być efektywnie realizowane na tym szczeblu.

„Oczekujemy pogłębionej dyskusji o przyszłości samorządu terytorialnego w Polsce” – podkreślił w imieniu Zgromadzenia jego Przewodniczący, Andrzej Płonka.

Stanowisko przyjęte w Karpaczu jest głosem powiatów w debacie nad kierunkiem dalszego rozwoju struktur samorządowych w Polsce – zarówno w kontekście przeszłości, jak i stojących przed krajem wyzwań przyszłości. ●

Joanna Gryboś-Chechelska
redaktor Dziennika
Warto Wiedzieć

Warszawa, 12 czerwca 2025 roku

Organizatorzy i Uczestnicy
XXXII Zgromadzenia Ogólnego
Związku Powiatów Polskich
w Karpaczu

Szanowni Państwo!

Przesyłam serdeczne pozdrowienia przybyłym do Karpacza na XXXII Zgromadzenie Ogólne Związku Powiatów Polskich: samorządowcom i liderom wspólnot lokalnych dbającym o dobro swoich regionów. Szczególne słowa uznania kieruję do inicjatorów powstania Związku i wszystkich zaangażowanych w jego działania. Dziękuję za liczne projekty służące podnoszeniu kompetencji pracowników administracji powiatowej, integrowaniu środowiska samorządowego i prezentowaniu Państwu opinii w debacie publicznej. Dziękuję za wytrwałą pracę umacniającą rolę samorządu terytorialnego w porządku ustrojowym Rzeczypospolitej, jak też za wyznaczanie kierunków zmian przepisów, dzięki którym władze lokalne mogą coraz trafniej odpowiadać na oczekiwania Polaków.

foto. Jakub Szymczuk KPPP

Mijające dwie kadencje sprawowania przeze mnie urzędu Prezydenta RP były czasem znakomitej współpracy z włodarzami powiatów. Wysoko oceniam kontakty z Państwem w ramach Rady do spraw Samorządu Terytorialnego oraz rozmowy podczas podróży po kraju. Z przyjemnością wspominam spotkania, na których prezentowali Państwo nowoczesne inwestycje i przedsięwzięcia wymiennie poprawiające jakość życia mieszkańców. O wielu koncepcjach można śmiało powiedzieć, że to wręcz osiągnięcia cywilizacyjne, gdy stare niefunkcjonalne budynki publiczne są zastępowane przez nowoczesne placówki, których aranżacja i wyposażenie ułatwiają wszystkim dostęp i korzystanie. Wielokrotnie dzielili się Państwo radością z nowych obiektów sportowych i zmodernizowanych dróg, wygodnych i bezpiecznych. Serdecznie dziękuję za to, że zmieniają Państwo Polskę na lepsze — czynią ją piękniejszą i bardziej otwartą.

Dziękuję też za udział w udoskonalaniu obowiązujących oraz formułowaniu nowych regulacji, które w ostatnich latach znacząco zmieniły realia pracy administracji lokalnej. Właśnie dialog z samorządowcami był inspiracją do opracowania przepisów o rejestracji i transmittowaniu sesji rad gmin, powiatów i województw, o ustanowieniu budżetu obywatelskiego, o trybie wnoszenia obywatelskich projektów uchwał do porządku obrad i wielu innych. Regulacje prawne powstałe w ostatniej dekadzie wychodziły naprzeciw oczekiwaniom samorządowców, a przede wszystkim mieszkańców zatroskanych o losy swoich małych ojczyzn. Serdecznie dziękuję Państwu za współtworzenie tych nowelizacji. Ufam, że wypracowane dobre praktyki współpracy Państwa środowiska z Kancelarią Prezydenta RP będą kontynuowane.

Życzę Państwu satysfakcji z pełnionej służby i niegasnącego zapatu do pracy dla swoich wspólnot powiatowych. Życzę też, aby profesjonalizacja samorządu i wzmacnianie podmiotowości obywateli przynosiły kolejne pozytywne efekty dla polskich powiatów, gmin, miejscowości i dla całej Polski.

dr Andrzej Duda
Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej

Warszawa, 12 czerwca 2025 roku

Uczestnicy i Organizatorzy
XXXII Zgromadzenia Ogólnego
Związku Powiatów Polskich w Karpaczu

Szanowni Państwo,

z dużą satysfakcją przyjąłem wiadomość o kolejnym Zgromadzeniu Ogólnym Związku Powiatów Polskich. Cieszę się, że tradycja dorocznego spotkania samorządowców jest wciąż kultywowana. Zgromadzenie stanowi okazję do wyznaczania nowych kierunków działania i budowania przyszłości opartej na współpracy i dialogu. Świadczy również o sile idei, jaką jest troska o swoją małą ojczyznę oraz szacunek dla lokalnego dziedzictwa i tożsamości.

Pozwolę sobie na powtórzenie popularnego, ale niezwykle trafnego twierdzenia, że Polska powiatowa jest fundamentem stabilności i rozwoju naszej Ojczyzny. To właśnie powiaty, jako istotne ogniwo samorządu terytorialnego, są najbliższe realnych potrzeb swoich społeczności. Organizują życie lokalnych wspólnot w obszarach codziennego funkcjonowania mieszkańców. Dlatego pragnę przekazać wyrazy uznania samorządowcom za ich niełatwą służbę publiczną i przyjęcie współodpowiedzialności za rozwój nie tylko powiatów, lecz także całego kraju.

Słowa podziękowania kieruję również do Związku Powiatów Polskich, który od ponad trzech dekad pełni rolę strażnika samorządności i rzecznika spraw lokalnych. Jest niekwestionowanym liderem w kształtowaniu polityki samorządowej oraz skutecznym partnerem dialogu z władzami centralnymi. Gorąco dziękuję za zaangażowanie, codzienną pracę, i przywiązanie do samorządowej idei. Bez niej nie byłoby demokratycznej, wolnej i tak wspólnie rozwijającej się Polski.

Wszystkim Uczestniczkom i Uczestnikom Zgromadzenia Ogólnego życzę konstruktywnych rozmów, wzajemnych inspiracji oraz zainicjowania wielu projektów. Przekonany jestem, że spotkanie w Karpaczu służyć będzie wzmocnieniu samorządowej wspólnoty i budowaniu dobrych relacji.

Serdecznie pozdrawiam i łączę wyrazy szacunku.

Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

”

Hamburg, 10 czerwca 2025

Andrzej Płonka
Prezes Zarządu Związku Powiatów Polskich

Szanowny Panie Prezesie, Szanowni Państwo,

bardzo dziękuję za uprzejme zaproszenie na Zgromadzenie Ogólne Związku Powiatów Polskich w Karpaczu w dniach 12 i 13 czerwca 2025 r. Jest mi niezmiernie miło, że zostałem uwzględniony i że miałibyśmy okazję spotkać się na tym ważnym posiedzeniu.

Niestety, nie mogę uczestniczyć w Zgromadzeniu Ogólnym z powodu już istniejących zobowiązań. Bardzo tego żałuję, ponieważ bardzo doceniam wagę tego wydarzenia i wartościowe obrady, które się tam odbywają.

Niemniej jednak chciałbym wyrazić swoje uznanie dla ważnej pracy Związku Powiatów Polskich i zaangażowanej współpracy w różnorodnych dziedzinach samorządu terytorialnego, w tym również z Powiatem Saarpfalz.

Szczególnie w czasach, gdy stosunki polsko-niemieckie są wzmacniane poprzez wzajemne zrozumienie i współpracę na szczeblu samorządowym, nasza wymiana ma ogromne znaczenie. Jestem przekonany, że dobre relacje między powiatem Saarpfalz i wieloma polskimi powiatami, a także Związkiem Powiatów Polskich są ważnym elementem budowania bezpiecznej przyszłości w naszej wspólnej Europie i z niecierpliwością czekam na dalszy pozytywny rozwój w tym obszarze.

Życzę Panu, całemu Zarządowi Związku Powiatów Polskich i wszystkim uczestniczącym Paniom i Panom udanego Zgromadzenia Ogólnego i konstruktywnych obrad w pięknym Karpaczu.

Mam nadzieję na dalsze możliwości wymiany i współpracy w przyszłości.

Z wyrazami szacunku

Frank John
Starosta Powiatu Saarpfalz

Karpacz, 12 czerwca 2025 roku

Szanowny Panie Prezesie Andrzeju Płonka,
Szanowne Panie i Szanowni Panowie,
Szanowne Panie i Szanowni Panowie Postowie,
Szanowne Panie i Szanowni Panowie Starostowie,
Drodzy Goście, Drodzy Przyjaciele w Polsce
oraz z Ukrainy!

Przede wszystkim bardzo dziękuję za zaproszenie na tegoroczne Zgromadzenie Ogólne Związku Powiatów Polskich.

To dla mnie wielki zaszczyt, że już po raz szósty mogę oficjalnie reprezentować Niemiecki Związek Powiatów i jego Przewodniczącego na tym ważnym kongresie. We wrześniu 2024 r. dr Achim Brötel, Starosta Powiatu Neckar-Odenwald, został wybrany na nowego Prezesa Związku Powiatów Niemieckich, który reprezentuje prawie 300 powiatów.

Chciałbym przekazać serdeczne pozdrowienia od dr. Brötela, Dyrektora Generalnego prof. Hansa-Güntera Henneke i jego już wybranego następcy dr. Kaya Ruge. Życzą oni dobrego i udanego przebiegu obrad oraz wszystkiego najlepszego dla Państwa osobiście. Byliby zachwyceni, gdyby kontakty i dialog stały się bliższe. Polsko-Niemiecki Komitet CEMR, który spotyka się w Berlinie na początku lipca, byłby dobrą do tego okazją.

Cieszę się, że mogę osobiście powrócić do Karpacza, aby doświadczyć wspaniałej atmosfery na Zgromadzeniu Ogólnym wraz z Panią dr Violetką Frys, Pełnomocnikiem ds. Europy Powiatu Saarpfalz. Chciałbym również skorzystać z okazji, aby przekazać pozdrowienia od mojego następcy, Starosty Franka Johna.

Od zeszłorocznego spotkania wiele się wydarzyło: Niecałe dwa tygodnie temu odbyło się przekazanie urzędu mojemu następcy. Niektórzy z Państwa byli nawet obecni w Homburgu, jak Poseł na Sejm Kazimierz Gołojuch, a także mój przyjaciel Starosta Adam Krzysztoń z Łańcuta i Myhailo Lavriv, Przewodniczący Rady Rejonu Kalusch.

Pozwolę sobie zacytować Konsula Generalnego RP Marka Głuszko, który w swoim wystąpieniu w Homburgu powiedział, że nigdy nie spotkał tak wielu polskich starostów poza granicami Polski.

Strasliwa wojna w Ukrainie trwa już 1205 dni. Ukraina walczy o swoje istnienie oraz o wolność i demokrację w Europie. Niestety, wraz z inauguracją nowego prezydenta USA Trumpa, szeroki sojusz zwolenników z krajów głównie europejskich osłabł. Putin wydaje się nawet cieszyć przychylnością prezydenta USA i w ostatnich dniach eskalował zmasowane ataki w pobliżu granicy z Polską. Jednak w przeciwieństwie do swojego poprzednika Olafa Scholza, nasz nowy Kanclerz Federalny Friedrich Merz przyjmuje wyraźniejszą linię i bierze na siebie większą odpowiedzialność.

Ale niestety, to wciąż za mało, ponieważ decydujące jest, aby raz na zawsze skutecznie powstrzymać rosyjskiego agresora, przede wszystkim ten aparat władzy na szczycie, jako ►

wciąż istniejące zagrożenie naszego demokratycznego i liberalnego porządku pokojowego. Ukraina jest na linii frontu wojny, wojny terrorystycznej przede wszystkim przeciwko ludności cywilnej. Przypominam międzynarodowy nakaz aresztowania Putina za domniemane zbrodnie wojenne, deportację ukraińskich dzieci do Rosji i jego terror wobec małych dzieci, które muszą szukać ochrony w przedszkolach przed ciągłymi atakami terrorystycznymi z powietrza. To okrutne i nieludzkie.

Wydarzenia na szczeblu lokalnym są bardziej zachęcające: mała grupa robocza, którą wspierał również Pan, Przewodniczący Płonka, i w którą zaangażowani byli Starostowie Lech Janicki i Adam Krzysztoń, ostatecznie zaowocowała sojuszem, który założyliśmy 4 lipca 2022 r. wraz z naszymi francuskimi, polskimi, ukraińskimi i amerykańskimi przyjaciółmi w powiecie Saarpfalz: „Międzynarodowy Sojusz na rzecz Pokoju i Wspólnoty w Europie”.

Chciałbym skorzystać z okazji, aby wyraźnie podziękować wszystkim, którzy wsparli ten projekt, w szczególności Panu, Panie Prezesie Płonka, Związkowi Powiatów Polskich, reprezentowanemu również przez mojego przyjaciela Adama Krzysztonia, Starostę Łańcuckiego, oraz innym organizacjom i instytucjom, które uczestniczyły, w tym Stowarzyszeniu Rad Rejonowych i Obwodowych Ukrainy, reprezentowanemu przez Myhailo Lavriva.

Ten sojusz żyje! Partnerskie samorządy intensywnie ze sobą współpracują, przede wszystkim po to, by pomóc naszym ukraińskim przyjaciołom. Odbyla się cała seria spotkań, ostatnio nawet między Radnymi Województwa Podkarpackiego i Kraju Saary. Po beatyfikacji rodziny Ulmów we wrześniu 2023 r., gdzie mogłem przekazać wspólną deklarację Burmistrzów i Starosty Powiatu Saarpfalz, w marcu 2024 r. zainaugurowaliśmy pierwszy niemiecki pomnik błogosławionej rodziny Ulmów w klasztorze Gräfinthal w obecności Marszałka Województwa Podkarpackiego Władysława Ortyła i Wicemarszałka Piotra Pilcha, a także Biskupa Pomocniczego w Przemyślu Stanisława Jamrozka.

Nawiasem mówiąc, książka o losach błogosławionej rodziny Ulmów została wydana w Niemczech w grudniu ubiegłego roku przy wsparciu Powiatu Saarpfalz pod tytułem: „Nie ma większej miłości...”. Męczeństwo i morderstwo rodziny Ulmów, której autorem jest Thomas Alber. Ta pierwsza praca w Niemczech ma być również przetłumaczona na język polski.

Pomnik jest widocznym miejscem solidarności, miłosierdzia i pokory – wartości, których nie możemy tracić z oczu w kultywowaniu naszej przyjaźni z Polską. Niemiecki pomnik rodziny Ulmów w Gräfinthal jest jasnym sygnałem dla naszych polskich przyjaciół, że jesteśmy w pełni i trwale świadomi naszej historii i wynikającej z niej odpowiedzialności za pokojowe współistnienie w Europie.

Opiera się on na Dekadzie Młodości i Pamięci ogłoszonej przez nasz sojusz w Łańcucie w listopadzie 2023 roku. Patronami tego sojuszu są błogosławiona rodzina Ulmów z Markowej w powiecie łańcuckim, Willi Graf, niemiecki bojownik ruchu oporu, zamordowany przez nazistów 12 października 1943 r., którego beatyfikacja jest rozpatrywana w Rzymie, oraz ukraiński ksiądz Emilian Kowcz, beatyfikowany w Kijowie w 2001 r. i szczególnie czczony w powiecie lubelskim. Jeszcze raz serdecznie zapraszam powiat lubelski do przystąpienia do sojuszu.

Nasz modelowy projekt europejskiego szlaku turystycznego wzdłuż starej VIA REGIA jest obecnie realizowany. Jest on wyjątkowy. Prawie wszystkie powiaty partnerskie Powiatu Saarpfalz leżą wzdłuż tego szlaku kulturowego Rady Europy. Odcinek w Powiecie Saarpfalz posłuży jako model dla innych powiatów, aby stworzyć wspólną drogę w całej Europie, drogę pokoju.

Wiele kobiet, ale także mężczyzn, od lat pracuje w sektorze opieki domowej w Niemczech. Jednak warunki ich pracy nie zawsze są takie, jakie powinny być. Obecnie zakończyliśmy przygotowania do uporządkowanego zatrudniania w tej sferze. Kobiety otrzymają w przyszłości odpowiednie umowy z nami, a także będą pod opieką pracowników Niemieckiego Czerwonego Krzyża, tak aby sytuacja tych ludzi, których potrzebujemy, znacznie się poprawiła w przyszłości.

Jestem zadowolony i wdzięczny, że Rada Powiatu Saarpfalz zawsze wspierała wszystkie te działania podczas mojej kadencji. Wielu pracowników administracji powiatu przyczyniło się do realizacji i sukcesu wielu działań i projektów, w tym miejscu chcę wymienić Panią dr Frys, Dyrektora Wydziału ds. Spraw Europy.

Pracujemy na wszystkich szczeblach, aby budować mosty w ramach naszej lokalnej odpowiedzialności, tak jak wielokrotnie robili to osoby, których nazwiska chciałbym ponownie wymienić. Są to

- ówczesny, polski Minister Spraw Zagranicznych, Władysław Bartoszewski, w jego ciągłych staraniach o pojednanie;
- były Kanclerz Niemiec Willy Brandt swoim historycznym upadkiem na kolana w grudniu 1970 r. w Warszawie;
- Robert Schuman, francuski Premier i Minister Spraw Zagranicznych jako protagonista niemiecko-francuskiego porozumienia oraz „ojciec” idei reorganizacji zjednoczonej Europy.

Byli oni de facto inicjatorami Trójkąta Weimarskiego na długo przed jego faktycznym powstaniem w 1991 r. Naszym stałym zadaniem, wraz z naszymi partnerami tutaj w Polsce, ale także we Francji, jest utrzymanie i zachowanie tych mostów oraz ich rozwój, bez względu na to, jak zmieni się klimat polityczny w Europie lub na świecie. A jest on obecnie wystarczająco zły.

W ramach sojuszu chcemy pomóc przyszłym pokoleniom na wszystkich poziomach, żyć razem w pokoju i partnerstwie oraz pomagać sobie nawzajem, gdy pomoc jest potrzebna. Nasze demokratyczne i zorientowane na wolność narody w Europie są wspólnotą przeznaczoną do obliczenia globalnych zagrożeń.

W tym celu konieczne będzie promowanie spotkań na wszystkich poziomach. W październiku tego roku chór z Powiatu Saarpfalz po raz kolejny pojedzie do Polski i odwiedzi także Łańcut i Przemyśl. Kilka dni temu w Bliesbrueck-Reinheim podpisaliśmy deklarację intencji nawiązania współpracy partnerskiej pomiędzy Muzeum Celnictwa w Habkirchen i Muzeum Kresów w Powiecie Lubaczowskim. ►

Musimy rozszerzać i intensyfikować wymianę przede wszystkim między młodymi ludźmi, zwłaszcza partnerstwa szkół, i chcę wnieść w to swój wkład na poziomie Związku Powiatów Niemieckich. Dlatego latem tego roku odwiedzę nasze partnerskie powiaty i przeprowadzę konkretne dyskusje na temat różnych projektów. Będę również kontynuował pracę w Stowarzyszeniu Niemiecko-Polskim na szczeblu krajowym oraz w Polsko-Niemieckiej Radzie Młodzieży, aby promować współpracę z naszymi polskimi przyjaciółmi.

Mamy obowiązek zachować pamięć o wszystkich wojnach i zbrodniach przeciwko ludzkości oraz pomóc przyszłym pokoleniom uniknąć powtórzenia się podobnych wydarzeń.

Będziemy nadal pomagać naszym ukraińskim przyjaciołom w ramach naszego sojuszu oraz wzmacniać i wspierać na szczeblu lokalnym status akcesyjny Ukrainy jako członka UE.

Miejmy nadzieję, że ta straszna wojna w Ukrainie zakończy się jak najszybciej z takim skutkiem, jakiego życzy sobie ludność ukraińska i my wszyscy. Kontynuujemy współpracę w celu promowania partnerstw samorządowych w ramach Trójkąta Weimarskiego, w tym Ukrainy, jako, powiedzmy „Trójkąta Weimarskiego 2.0”, w celu inspirowania i fascynowania ludzi we wszystkich czterech krajach, ale także w całej Europie, tematem partnerstwa – motto brzmi: Fascynująca Europa – Partnerstwo i Wspólnota.

W świetle nowego traktatu o przyjaźni planowanego przez nowy rząd federalny na lipiec 2026 r. z okazji 35-lecia polsko-niemieckiej umowy partnerskiej, sensowne byłoby nie tylko świętowanie tej rocznicy na szczeblu krajowym, ale także uwzględnienie poziomu powiatów i ich szczególnych powiązań. Z punktu widzenia Związku Powiatów Niemieckich jest to możliwe i z pewnością ma sens, aby zarówno sam Niemiecki Związek Powiatów, jak i Związek Powiatów Polskich złożyły konkretne oświadczenia w tym kierunku odpowiednim rządcom krajowym oraz przedstawiły swoje pomysły i życzenia w interesie wspólnej współpracy na szczeblu powiatowym, aby uczynić je bardziej widocznymi na szczeblu krajowym.

Zróbmy to dla dobra mieszkańców naszych regionów.

Chciałbym podziękować za uwagę i życzyć udanego spotkania, dobrych obrad i dobrych wyników. Z niecierpliwością czekam na spotkanie z jak największą liczbą osób w nadchodzących tygodniach i miesiącach.

I chciałbym zakończyć starym pozdrowieniem górników z Saary: Glück Auf!

Dziękuję bardzo! Slava Ukraini!

dr Theophil Christian Gallo

Były Starosta Powiatu Saarpfalz

Prezes Towarzystwa Niemiecko-Polskiego w Kraju Saary

Tłumaczenie na język polski:
dr Violetta Frys,
Pełnomocnik ds. Europy
Powiatu Saarpfalz

”

Od A do Z – czyli co wydarzyło się od Mikołajek do Karpacza

Od XXXI Zgromadzenia Ogólnego w Mikołajkach minęło już kilka miesięcy. Czym zajmowaliśmy się w tym czasie? Na czym koncentrowaliśmy nasze myśli? Co przynosiło nam radość, a co rozczarowanie? Oto nasz subiektywny alfabet wspomnień.

A JAK ANDRZEJ PŁONKA

Następcą Prezesa ZPP Andrzeja Płonki został... Andrzej Płonka.

Podczas XXXI Zgromadzenia Ogólnego w Mikołajkach delegaci po raz drugi powierzyli funkcję Prezesa ZPP Staroście Bielskiemu.

Cieszymy się i serdecznie gratulujemy!

B JAK BENE MERITUS POWIATOM

Honorowe odznaczenie za szczególne osiągnięcia na rzecz rozwoju polskich powiatów oraz w uznaniu zasług dla Związku Powiatów Polskich organizacja przyznała tym razem Zastępcy Dyrektora Biura Grzegorzowi Kubalskiemu.

W grudniu uzyskał on tytuł doktora nauk prawnych. W swojej rozprawie doktorskiej pt. „Konstytucyjne standardy finansowania zadań jednostek samorządu terytorialnego”, przygotowanej pod kierunkiem prof. dr. hab. Huberta Izdebskiego, dr Grzegorz Kubalski przeanalizował przepisy konstytucyjne regulujące zasady finansowania jednostek samorządu terytorialnego.

Co ciekawe, dr Grzegorz Kubalski jest nie tylko prawnikiem – posiada również dyplom z... fizyki.

C JAK CENY ENERGII ELEKTRYCZNEJ

W ostatnich miesiącach, jako strona samorządowa podczas posiedzeń KWRiST, wnosiliśmy o ograniczenie cen energii elektrycznej na rok 2025 oraz o interwencję w sprawie tych ▶

samorządów, które – na skutek wcześniej zawartych umów – płacą za prąd więcej niż wynoszą stawki maksymalne.

Nie musielibyśmy tego robić, gdyby ceny energii nie były tak... porażające.

D JAK DEREGULACJA

Gdyby ogłoszono konkurs na rządowe słowo roku, „deregulacja” z pewnością znalazłaby się w ścisłej czołówce.

Zgodnie z definicją słownikową oznacza zmniejszenie wpływu państwa na rynek oraz usuwanie lub ograniczanie regulacji prawnych, które hamują konkurencję.

Dla samorządowców UDER nie zawsze jednak jest powodem do radości – zwłaszcza gdy chcą zgłosić uwagi do projektu, a wnioskodawcy, powołując się na jego deregulacyjny charakter, procedują akt w czasie szybszym, niż najkrótszy przejazd Pendolino... bądź w ogóle nie zatrzymują się na stacji KWRiST.

E JAK E-DORĘCZENIA

Na początku 2025 roku na jednostki samorządu terytorialnego nałożono obowiązek wysyłania i odbierania dokumentów za pośrednictwem systemu e-Doręczeń.

Szybko jednak okazał się on bardziej systemem e-Udręczeń – przesyłki nie docierały, potwierdzenia ginęły, a cały proces był trudniejszy do opanowania niż włosy na wietrze.

Wygląda jednak na to, że żywioł udało się przynajmniej tymczasowo poskromić.

F JAK FREKWENCJA

ZPP współtworzyło kampanię „Głosujemy na 100%” – ogólnopolską inicjatywę samorządów, której celem była mobilizacja Polek i Polaków do udziału w wyborach prezydenckich.

Współorganizatorami kampanii były również: Krajowe Stowarzyszenie Sołtysów, Związek Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej, Związek Miast Polskich, Unia Metropolii Polskich oraz Związek Województw RP.

100% to ambitny cel – ale Związek Powiatów Polskich taki właśnie jest. Ostatecznie udało się osiągnąć sukces: do urn poszła rekordowa liczba uprawnionych do głosowania w historii III RP.

G JAK „GLOBALNE WYZWANIA – LOKALNE ROZWIĄZANIA”

Pod takim hasłem odbył się w marcu X Europejski Kongres Samorządów.

Wydarzenie zgromadziło rekordową frekwencję – ponad 2800 uczestników i dziennikarzy, w tym ponad 450 gości z 40 krajów, głównie z Europy, ale również z Azji i USA.

Nie ukrywamy, że przedstawiciele jednostek zrzeszonych w ZPP „niewiele” przyczynili się do tego imponującego wyniku frekwencyjnego.

H JAK HANNA MAJSZCZYK

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Finansów, z którą podczas posiedzeń KWRiST odbyliśmy wiele intensywnych dyskusji.

Czasami wióry leciały, ale nudy na pewno nie było!

I JAK INNOWACYJNY SAMORZĄD 2025

Pozналиśmy laureatów szóstej edycji konkursu „Innowacyjny Samorząd”, nad którym honorowy patronat objął m.in. Związek Powiatów Polskich. W kategorii powiatów największe uznanie zdobyły dwa projekty powiatu myślenickiego:

- **Lokalny System Wczesnego Ostrzegania Hydrologicznego**, który monitoruje zagrożenia powodziowe za pomocą sond radarowych, deszczomierzy i kamer rozmieszczonych na rzekach – minimalizując straty i wspierając działania służb kryzysowych;
- **„Alert Myślenicki”** – innowacyjny system transmisji na żywo z powietrza za pomocą drona, który przekazuje Powiatowemu Centrum Zarządzania Kryzysowego obraz z miejsca zdarzenia, m.in. podczas pożarów wielkopowierzchniowych czy zagrożeń hydrologicznych.

Drugie miejsce zajęło Starostwo Powiatowe w Poznaniu za projekt Metropolitalnego Systemu Informacji Przestrzennej, a trzecie miejsce przypadło powiatowi raciborskiemu za stworzenie nowoczesnego centrum turystycznego na Zamku Piastowskim.

Takie innowacje naprawdę warto kopiować!

JAK JUBILEUSZ

27 maja 2025 r. obchodziliśmy 35-lecie samorządu terytorialnego.

O doniosłości tej reformy nikogo nie trzeba przekonywać – bez samorządów nie byłoby tak dynamicznego rozwoju naszego kraju, wielu osiągnięć, a także... Związku Powiatów Polskich.

KAK KSIĄŻKA „SAMORZĄD WOLNOŚCI”

Publikacja to wywiad rzeka Renaty Maciejczak z Jerzym Stępnem.

To opowieść nie tylko o jego życiu, lecz także – jak czytamy we wstępie – „**niemal kompletna historia czasu wielkich przeobrażeń: z Polski komunistycznej do niepodległej, demokratycznej i wolnorynkowej**”.

Pozycja zdecydowanie warta lektury, zwłaszcza w roku jubileuszowym.

L JAK LOCAL TRENDS

Związek Powiatów Polskich został samorządowym partnerem V edycji Local Trends – inicjatywy wspierającej rozwój miast i regionów poprzez wymianę doświadczeń, prezentację innowacyjnych rozwiązań oraz budowanie skutecznej współpracy między sektorami.

Wydarzenie odbyło się w kwietniu w Sopocie, a tematyka dyskusji obejmowała m.in. wynagrodzenia pracowników samorządowych, zieloną energię oraz finansowanie oświaty.

ZPP – jak zawsze – trzyma rękę na pulsie i dba o znajomość aktualnych trendów.

M JAK MSWiA

To właśnie w siedzibie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji przy ul. Stefana Batorego 5 w Warszawie odbywają się comiesięczne posiedzenia plenarne Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

To tam toczą się nieraz gorące dyskusje pomiędzy stroną samorządową a rządową.

Gdyby mury mogły mówić, gmach MSWiA z pewnością miałby wiele do powiedzenia.

N JAK NOWA USTAWA O DOCHODACH JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

Miało być pięknie. Wyszło jak... zwykle. A przynajmniej nie tak dobrze, jak twierdzą niektórzy.

XXXII Zgromadzenie Ogólne w swoim stanowisku podkreśliło, że jednostki samorządu terytorialnego muszą być wyposażone w dochody stabilne, adekwatne i wystarczające do samodzielnego prowadzenia polityki rozwojowej.

Tymczasem uchwalona 1 października 2024 roku nowa ustawa o dochodach JST nie spełnia tych kryteriów – nie zapewnia dochodów o wymaganych cechach, a sytuacja powiatów i miast na prawach powiatu jest jedynie nieznacznie lepsza niż w latach następujących po reformach podatkowych w ramach Polskiego Ładu.

Czyli nic nowego w temacie.

O JAK ODPORNOŚĆ PAŃSTWA

Podczas XXXII Zgromadzenia Ogólnego w Karpaczu prof. Irena Lipowicz poruszyła temat konieczności zaangażowania się samorządów w budowanie odporności państwa.

To zagadnienie jest coraz częściej i mocniej akcentowane przez przedstawicieli administracji rządowej.

O tym, że o odporność należy dbać, uczą nas od dziecka.

Rządzący chyba jednak zbyt dosłownie potraktowali zalecenia mówiące, że sen wspiera funkcjonowanie układu odpornościowego i pomaga w walce z wrogiem – bo... przespałi mnóstwo czasu, który można było poświęcić na realne, skuteczne działania.

Jeszcze chwila drzemki – i nie byłoby już czemu zapobiegać.

P JAK PAKIET USTAW SAMORZĄDOWYCH

...albo pot – symbol wyczerpującej pracy, jaką wykonała strona samorządowa, przygotowując pakiet zmian legislacyjnych.

Został on, na prośbę Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, przedłożony już w listopadzie ubiegłego roku.

Miażdżąca większość propozycji zgłoszonych przez JST spotkała się jednak z negatywną opinią resortów podczas posiedzeń zespołów problemowych KWRiST.

MSWiA zapewniło, że wysiłek samorządów nie pójdzie na marne i zapowiedziało opracowanie własnej ustawy kompetencyjnej, zawierającej większość zgłaszanych rozwiązań.

Czy tak się stanie?

Narazie nie można powiedzieć, że prace ruszyły z kopyta.

R JAK RANKING POWIATÓW I MIAST NA PRAWACH POWIATU

Jak co roku, Związek Powiatów Polskich wyróżnił najlepsze powiaty oraz miasta na prawach powiatu.

Laureaci potwierdzili swoją skuteczność w zarządzaniu, wdrażaniu nowoczesnych rozwiązań i trosce o mieszkańców – stając się inspiracją dla innych jednostek samorządu terytorialnego do dalszego doskonalenia działań.

Gratulujemy i... przestrzegamy przed osiadaaniem na laurach.

Bo jak wiadomo – utrzymać sukces jest trudniej, niż go osiągnąć.

S JAK STOP OTYŁOŚCI

Związek Powiatów Polskich został partnerem inicjatywy „**Stop Otyłości. Partnerstwo na rzecz Profilaktyki i Leczenia Otyłości**”.

To niezależna i otwarta inicjatywa skupiająca ekspertów zdrowia publicznego, przedstawicieli nauki, sektora społecznego i biznesu, działająca na rzecz wielosektorowej walki z otyłością w Polsce.

W tym roku Partnerstwo zachęca do udziału w prozdrowotnej kampanii promującej wybieranie schodów zamiast windy. Z taką rekomendacją wystąpił również Prezes Zarządu ZPP Andrzej Płonka.

Niestety, pracownicy warszawskiego biura ZPP na 27. piętrze Pałacu Kultury i Nauki – powołując się na *ius resistendi* – wyjątkowo postanowili nie zastosować się do tych zaleceń.

T JAK TWARDE STANOWISKO

Z zasady staramy się porozumiewać.

Są jednak kwestie, w których nie ma miejsca na kompromis.

W ostatnich miesiącach należały do nich: niewystarczające finansowanie zadań oświatowych oraz konieczność zwracania odsetek od dotacji na zadania zlecone z zakresu administracji rządowej.

Na oświatę środków jest po prostu za mało, a zwrot odsetek – całkowicie nieuzasadniony.

I kropka. A nawet wykrzyknik.

U JAK USTAWA O CMENTARZACH I CHOWANIU ZMARŁYCH

Wraz z innymi organizacjami samorządowymi Związek Powiatów Polskich po raz kolejny podniósł temat konieczności nowelizacji ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych.

To temat, który – od lat nierozwiązany – wciąż nie umiera.

Samorządy wielokrotnie wskazywały na potrzebę uregulowania przepisów dotyczących wydawania karty zgonu, zwłaszcza w zakresie dopuszczenia do stwierdzenia zgonu przez:

- **lekarza świadczeniodawcę** wybranego przez pacjenta za życia,
- **lekarza udzielającego świadczeń** w podmiocie leczniczym, w którym nastąpił zgon,
- a także **kierownika zespołu ratownictwa medycznego** – w przypadku zgonu w trakcie akcji medycznej.

I co się zmieniło? Nic.

W JAK WARTO WIEDZIEĆ – DZIENNIK WARTO WIEDZIEĆ

To ogólnopolski portal informacyjny wydawany przez Związek Powiatów Polskich, poświęcony funkcjonowaniu samorządu terytorialnego.

To właśnie stąd samorządowcy, pracownicy urzędów oraz wszyscy zainteresowani tematyką samorządową mogą dowiedzieć się co w trawie piszczy.

Na portalu dostępne są m.in.:

- aktualności dotyczące funkcjonowania samorządów (raporty, analizy, opinie),
- informacje o szkoleniach, konferencjach, seminariach i innych wydarzeniach,
- porady i interpretacje prawne oraz finansowe,
- aktualne informacje o możliwościach pozyskiwania środków zewnętrznych,
- dobre praktyki z gmin, powiatów i województw.

Warto czytać ten portal, bo... warto wiedzieć.

#autopromocja

Z JAK ZWIĄZEK POWIATÓW POLSKICH

Kto to czyta, temu nie trzeba nas przedstawiać.

À propos – choć oficjalnie promujemy inicjatywę „STOP Otyłości”, sami... rozrastamy się w najlepsze!

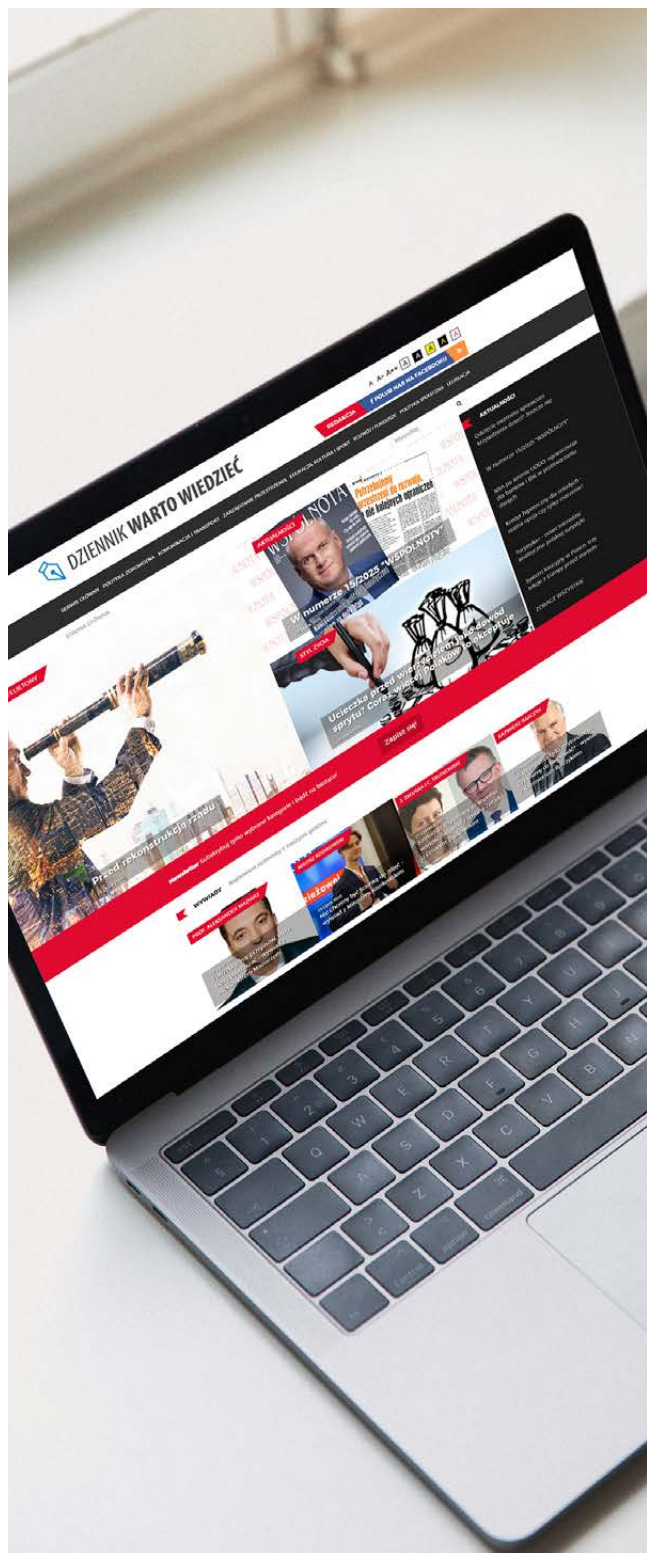
Tylko w ostatnich miesiącach do grona naszych „pobratymców” dołączyło aż 6 kolejnych powiatów.

Na terenie jednego z nich – w Trzciance – znajduje się fontanna z figurą sarenki, która według lokalnej legendy mieszkała niegdyś z krawcem i jego żoną.

Jak głoszą miejscowi, dotknięcie sarenki przynosi szczęście.

Kto wie – może każdy z nas powinien jej dotknąć... na wszelki wypadek!

Anna
Dąbrowska
Redaktor Dziennika
Warto Wiedzieć

Najlepsze samorządy w Polsce uhonorowane podczas uroczystej gali w Karpaczu

12 czerwca 2025 r. Karpacz stał się stolicą polskiej samorządności. Podczas uroczystej gali wieczornej, towarzyszącej Zgromadzeniu Ogólnemu Związku Powiatów Polskich, ogłoszono wyniki Ogólnopolskiego Rankingu Powiatów i Miast za 2024 rok. Był to dzień nie tylko pełen emocji i wyróżnień, lecz także prawdziwe święto samorządowej pracy – podsumowanie całorocznego zaangażowania, odpowiedzialności i skutecznych działań na rzecz lokalnych społeczności.

46

RANKING, KTÓRY WYZNACZA STANDARDY

Ogólnopolski Ranking Powiatów i Miast to bezpłatny i dobrowolny konkurs prowadzony już od ponad 20 lat przez Związek Powiatów Polskich. W rankingu uczestniczą wszystkie zainteresowane samorządy powiatowe oraz miasta na prawach powiatu.

GŁÓWNE ZASADY RANKINGU

Ranking Powiatów i Miast, organizowany nieprzerwanie od 2003 roku przez Związek Powiatów Polskich, to jedyne w Polsce zestawienie tego typu, oparte na obiektywnych i merytorycznych kryteriach oceny. Ekspert ZPP klasyfikują jednostki samorządu terytorialnego na podstawie konkretnych działań podejmowanych w takich obszarach jak: rozwój i fundusze, polityka społeczna i zdrowotna, edukacja, kultura i sport, inicjatywy na rzecz mieszkańców, współpraca krajowa i międzynarodowa, ekologia i energetyka, promocja oraz komunikacja społeczna.

To systematyczne narzędzie oceny efektywności i innowacyjności zarządzania publicznego – odzwierciedlające rzeczywisty obraz jakości pracy polskich samorządów.

LIDERZY W SWOICH KATEGORIACH

Miejsca pierwsze, a jednocześnie tytuł „Dobry Polski Samorząd 2024” otrzymali:

**Powiat
Wałecki**
(powiaty
do 60 tys. mieszkańców)

**Powiat
Nizański**
(powiaty od 60
do 120 tys. mieszkańców)

**Powiat
Kartuski**
(powiaty powyżej
120 tys. mieszkańców)

**Jelenia
Góra**
(miasta na
prawach powiatu)

POZOSTALI LAUREACI RANKINGU

**Powiaty
do 60 tys.
mieszkańców**

- 2 Powiat Świdwiński
- 3 Powiat Augustowski
- 4 Powiat Hajnowski
- 5 Powiat Choszczeński
- 6 Powiat Prudnicki

- 7 Powiat Drawski
- 8 Powiat Sępoleński
- 9 Powiat Siemiatycki
- 10 Powiat Bielski (podlaskie)

**Powiaty
od 60 tys. do 120 tys.
mieszkańców**

- 2 Powiat Piotrkowski
- 3 Powiat Raciborski
- 4 Powiat Słupski
- 5 Powiat Tomaszowski (lubelskie)
- 6 Powiat Tomaszowski (łódzkie)
- 7 Powiat Szczecinecki
- 8 Powiat Toruński

- 9 Powiat Chojnicki
- 10 Powiat Bytowski
- 11 Powiat Stalowowolski
- 12 Powiat Policki
- 13 Powiat Starachowicki
- 14 Powiat Łębski
- 15 Powiat Malborski

**Powiaty
powyżej 120 tys.
mieszkańców**

- 2 Powiat Poznański
- 3 Powiat Kłodzki
- 4 Powiat Inowrocławski
- 5 Powiat Cieszyński
- 6 Powiat Wejherowski

- 7 Powiat Kielecki
- 8 Powiat Bielski (śląskie)
- 9 Powiat Koninowski
- 10 Powiat Wodzisławski

**Miasta
na prawach
powiatu**

- 2 Rzeszów
- 3 Częstochowa
- 4 Nowy Sącz
- 5 Łódź
- 6 Tarnów

- 7 Bielsko-Biała
- 8 Słupsk
- 9 Zabrze
- 10 Rybnik

Tytuły specjalne – elita samorządowa

W gronie wyróżnionych znalazły się również jednostki, które w sposób wybitny i systematyczny realizowały zadania uwzględniane w Rankingu, osiągając najwyższy procentowy udział punktów. Tym samym zasłużyły na miano Super Powiatu 2024 oraz Super Miasta 2024 – tytułów przyznawanych „mistrzom wśród samorządowych liderów”.

SUPER POWIAT 2024

Powiat Kielecki

Powiat Poznański

Powiat Raciborski

Powiat Słupski

Powiat Wałecki

SUPER MIASTO 2024

Łódź

Nowy Sącz

MIEJSCE SPOTKAŃ I INSPIRACJI

Gala w Karpaczu była nie tylko zwieńczeniem rocznej pracy, lecz również platformą wymiany doświadczeń między samorządami. W atmosferze dialogu, otwartości i profesjonalizmu, liderzy lokalnych wspólnot dzielili się przykładami dobrych praktyk oraz omawiali wyzwania, przed którymi stoją w szybko zmieniającej się rzeczywistości społeczno-gospodarczej.

ZNACZENIE RANKINGU DLA LOKALNYCH SPOŁECZNOŚCI

Wyniki rankingu to nie tylko prestiż dla wyróżnionych samorządów, ale także potwierdzenie ich skuteczności w zarządzaniu, wdrażaniu nowoczesnych rozwiązań oraz dbałości o mieszkańców. Jest to również inspiracja dla innych jednostek samorządu terytorialnego do dalszego doskonalenia swoich działań.

Tegoroczna edycja po raz kolejny udowodniła, że polskie powiaty i miasta na prawach powiatu mogą stanowić wzór efektywnego i innowacyjnego zarządzania na rzecz lokalnych społeczności.

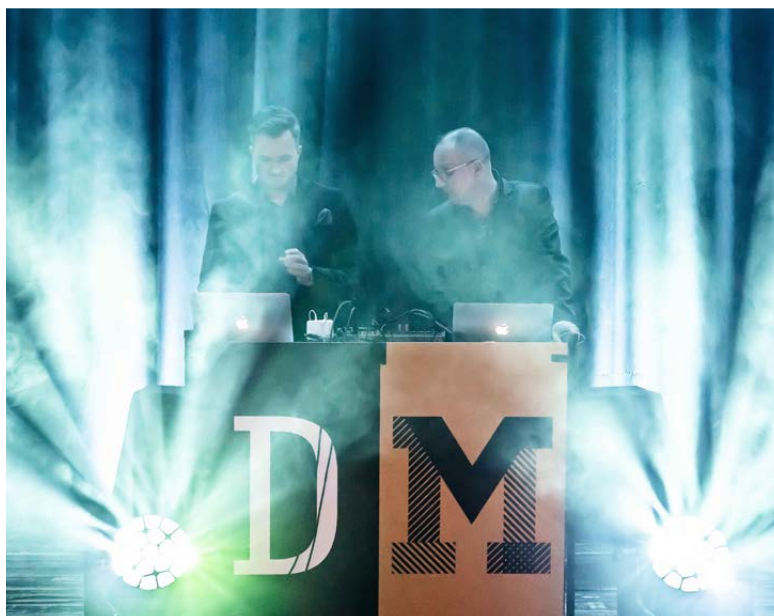
PARTNERZY I PATRONAT MEDIALNY

Ranking odbywa się pod patronatem medialnym takich podmiotów jak: Dziennik Warto Wiedzieć, Prawo.pl, Wydawnictwo Wolters Kluwer Polska, Magazyn Gospodarczy Rynek Inwestycji oraz SAS – Serwis Administracyjno-Samorządowy.

**Alicja
Cisowska**

Redaktor Dziennika
Warto Wiedzieć

Założenia do programu działania Związku Powiatów Polskich na rok 2025

Cele działalności Związku Powiatów Polskich, określone w Statucie ZPP, wyznaczają kierunek podejmowanych przez niego działań. W 2025 roku Związek będzie koncentrował swoją działalność na:

☑ **Ochronie wspólnych interesów powiatów.** Służyć temu będzie przede wszystkim czynny udział w procesie legislacyjnym. Zadanie będzie realizowane przede wszystkim poprzez sporządzanie pisemnych opinii o najistotniejszych, z punktu widzenia powiatów, inicjatywach legislacyjnych oraz bezpośredni udział ekspertów w posiedzeniach poszczególnych gremiów, takich jak zespoły opiniodawczo-doradcze i grupy robocze w poszczególnych ministerstwach, Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego i jej zespoły oraz komisje sejmowe i senackie.

Przewiduje się, że w roku 2025 największej uwagi będą wymagały następujące obszary:

- **Finanse samorządu terytorialnego.**

Uchwalona ustawa o dochodach jednostek samorządu terytorialnego jest efektem kompromisu między możliwościami budżetu państwa, a oczekiwaniami jednostek samorządu – tym samym jest bardziej doraźnym zażegnaniem kryzysu niż znalezieniem systemowego rozwiązania. Dzięki postawie przedstawicieli Związku Powiatów Polskich w roku 2026 ma nastąpić kompleksowa ocena jej rozwiązań; jednak już teraz jest niezbędne interweniowanie w tych przypadkach, w których czy to uchwalone przepisy, czy to ich zastosowanie przez Ministerstwo Finansów prowadzą do problematycznych konsekwencji. Jednocześnie coraz bardziej narasta problem niewspółmierności opłat za usługi administracyjne i kosztów ich świadczenia. Wymaga to pilnego rozwiązania.

- **Opieka zdrowotna.**

Pomimo dużej aktywności Ministerstwa Zdrowia w minionym roku nie nastąpiły przełomowe zmiany poprawiające sytuację szpitali powiatowych, których sytuacja od lat jest trudna. Składa się na to wiele czynników – począwszy od zaniżonej wyceny świadczeń po wadliwe fundamenty całego systemu ochrony zdrowia, który jest nastawiony na medycynę naprawczą, nie zaś profilaktykę.

Obecna sytuacja wymusza podjęcie odważnych działań, bez których będziemy mieli do czynienia z niekontrolowanym pogarszaniem się jakości opieki zdrowotnej.

- **Edukacja.**

Likwidacja wyodrębnionej części oświatowej subwencji ogólnej i przejście w systemie naliczania dochodów na kalkulację potrzeb oświatowych podnosi znaczenie zmian organizacyjno-systemowych i związanych z ustalaniem minimalnego standardu usług oświatowych służącego do prawidłowego wyliczenia potrzeb. Jednocześnie nakazuje zwrócić uwagę na czynniki zwiększające wydatki, w tym konsekwencje orzecznictwa w zakresie nauczycielskich godzin nadliczbowych.

- **Polityka społeczna.**

Nasz kraj staje w obliczu poważnego kryzysu demograficznego. Jednym z jego elementów jest starzenie się społeczeństwa, które w powiązaniu ze zmianami społecznymi prowadzi do dramatycznego wzrostu potrzeb w zakresie opieki nad osobami o ograniczonej samodzielności. Konieczne jest wzmocnienie już istniejących rozwiązań, zwłaszcza w zakresie finansowania (np. domy pomocy społecznej), jak też rozwój nowych usług społecznych (np. opieka dzienna i opieka wytchnieniowa).

- **Cyberbezpieczna administracja.**

Zapowiadana transformacja cyfrowa administracji publicznej będzie miała znaczący wpływ na codzienne funkcjonowanie starostw powiatowych. Wobec zagrożeń – w tym płynących spoza granic naszego kraju – transformacja ta musi się odbywać w sposób minimalizujący ryzyko – tak dla obywateli, jak i administracji. Oznacza to konieczność zapewnienia niezbędnych zasobów w interesie państwa jako całości.

Ochronie interesów powiatów podporządkowany jest udział przedstawicieli Związku w gremiach krajowych, zwłaszcza w komitetach monitorujących i sterujących poszczególnych programów operacyjnych.

☑ **Kształtowaniu wspólnej polityki.** Cel ten będzie realizowany wielotorowo.

- W pierwszej kolejności kształtowanie wspólnej polityki należy rozumieć jako wsparcie dla jednolitego stosowania obowiązujących przepisów prawa, zwłaszcza w przypadku spraw trudnych, budzących wątpliwości w praktyce i w doktrynie. Nastąpi to poprzez utrzymanie szerokiej działalności informacyjnej, konsultacyjnej i doradczej. Szczególną rolę będzie tu odgrywał internetowy Dziennik Warto Wiedzieć (www.wartowiedziec.pl); znaczenie też będą miały pozostałe media elektroniczne. Prowadzona będzie działalność szkoleniowa - ukierunkowana z jednej strony na tematy nieporuszane w ramach szkoleń organizowanych przez firmy komercyjne, a z drugiej - na zaznajomienie powiatów z najnowszymi zmianami legislacyjnymi. Przygotowywane będą publikacje dotyczące zagadnień ważnych dla funkcjonowania powiatów. Jednocześnie kontynuowana będzie - w miarę posiadanych zasobów - działalność doradcza polegająca na przygotowywaniu opinii prawnych w najistotniejszych dla jednostek samorządu terytorialnego kwestiach.
- Drugi nurt dotyczy udziału w kształtowaniu polityk publicznych na przyszłość. W tym zakresie niezbędne będzie prowadzenie badań analitycznych w oparciu o zaplecze eksperckie Związku. W sytuacjach wymagających prowadzenia szerszych badań Związek będzie nawiązywał współpracę z uczelniami i instytucjami badawczymi, a także zabiegał o pozyskanie na ten cel dodatkowych środków finansowych, w szczególności z programów operacyjnych finansowanych ze środków Unii Europejskiej.
- Kształtowanie wspólnej polityki to wreszcie udział w tworzeniu i testowaniu rozwiązań pilotażowych, które w przyszłości mogą stanowić podstawę do wdrażania rozwiązań ogólnopolskich. Dotyczy to w szczególności rozwiązań związanych z cyfrową transformacją administracji.

☑ **Wymianie doświadczeń i upowszechnianiu modelowych rozwiązań w zakresie rozwoju i zarządzania w powiatach.** Aby osiągnąć ten cel Związek będzie prowadził dalszą promocję dobrych praktyk zarządczych oraz potencjału polskich powiatów (m.in. poprzez kontynuowanie prowadzenia Ogólnopolskiego Rankingu Powiatów - przygotowując się jednocześnie do znaczącego unowocześnienia zasad jego prowadzenia. W oparciu o najlepsze rozwiązania krajowe podejmowane będą działania na rzecz stałego zwiększania sprawności i jakości działania administracji publicznej, tak aby potrafiła ona w pełni sprostać wciąż rosnącym oczekiwaniom społecznym oraz nowym wyzwaniom technologicznym.

Nie można zapominać, że bardzo ważnym elementem budowy tożsamości społeczności powiatowych jest tradycja historyczna. Mając świadomość tego, że bez pamięci przeszłości nie możemy zapewnić właściwej przyszłości, Związek Powiatów Polskich będzie prowadził działania związane zarówno z promocją dziedzictwa narodowego, jak i z dokumentowaniem przeszłości samorządowej. Będzie również realizował inicjatywy jubileuszowe.

Związek Powiatów Polskich zdaje sobie sprawę z tego, że w dzisiejszych czasach kluczowe jest otwarcie się na współpracę z innymi podmiotami. Wspólne działanie zwiększa szansę na przekonanie innych do własnych racji. Z tego względu Związek będzie przede wszystkim podtrzymywał istniejącą już, bliską współpracę z pozostałymi korporacjami samorządowymi reprezentującymi stronę samorządową w Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, a także regionalnymi stowarzyszeniami samorządowymi. Będzie utrzymywany stały kontakt ze stowarzyszeniami zrzeszającymi osoby zarządzające poszczególnymi kategoriami powiatowych jednostek organizacyjnych i powiatowych osób prawnych oraz zrzeszającymi powiatowych pracowników samorządowych, zajmujących się konkretną problematyką funkcjonowania powiatów. Będzie również nawiązywana bliższa współpraca ze środowiskami naukowymi oraz organizacjami okołobiznesowymi.

Istotna będzie również współpraca międzynarodowa. Przedstawiciele Związku nadal będą aktywnie reprezentować samorządy powiatowe, m.in. w Europejskim Komitecie Regionów, Europejskim Stowarzyszeniu Samorządów Szczegółowego (CEPLI asbl), Kongresie Władz Lokalnych i Regionalnych Europy (CLRAE) i jego Izbie Władz Lokalnych, a także w Radzie Europejskich Gmin i Regionów (CEMR). Jednocześnie zostaną podjęte działania ukierunkowane na realizację międzynarodowych projektów związanych z funkcjonowaniem powiatów i ich odpowiedników w innych krajach europejskich.

Partnerzy XXXII

Zgromadzenia Ogólnego ZPP

ABP BUS & COACH Sp. z o.o. sp. kom.

Firma na rynku autobusów, która stara się zapewnić klientom satysfakcję z zakupu pojazdów i długoletnią korzystną dla wszystkich współpracę. Spółka jest dealerem firmy IVECO BUS.

Więcej na: www.abpbus.pl

Formedis Sp. z o.o. sp. kom.

Firma specjalizująca się kompleksową obsługą podmiotów medycznych, zapewniającą profesjonalną opiekę, której celem jest udoskonalanie systemu ochrony zdrowia i podniesienie jakości świadczonych usług medycznych.

Więcej na: www.formedis.pl

Instytut Adama Mickiewicza

Państwowa instytucja kultury, której misją jest budowa i komunikacja wymiaru kulturalnego Polski poprzez inicjowanie międzynarodowej współpracy i wymiany kulturalnej.

Więcej na: www.iam.pl

PayTel S.A.

Dostawca usług płatniczych, działa w trybie omnichannel, dostosowując swoją ofertę do aktualnych potrzeb biznesu. Specjalizacją marki są płatności bezgotówkowe, dokonywane za pomocą kart płatniczych i płatności mobilnych oraz zarządzanie siecią terminali POS.

Więcej na: www.paytel.pl

Supra Brokers S.A.

Broker ubezpieczeniowy specjalizujący się w tworzeniu programów ubezpieczeniowych dopasowanych do potrzeb konkretnego klienta. Zarządza ryzykiem i zapewnia kompleksową obsługę brokerską na najwyższym poziomie na terenie całej Polski.

Więcej na: www.suprabrokers.pl

Zakład Usług Konsultingowych KNOW HOW Sp. z o.o.

Firma wspierająca zarządzanie w jednostkach medycznych, przeprowadzająca audyty i tworząca programy naprawcze dla podmiotów leczniczych, rozwijająca oprogramowanie do zarządzania i controllingu szpitali i przychodni, pozyskująca fundusze unijne na inwestycje oraz świadcząca outsourcing księgowo-kadrowy.

Więcej na: www.knowhow.com.pl

Łączy nas wspólnota celów

Samorządy terytorialne każdego dnia realizują dziesiątki zadań. Stają w obliczu licznych wyzwań, którym starają się sprostać w granicach obowiązującego prawa i dostępnych środków finansowych. Często jednak lokalni władarze zmuszeni są podejmować trudne decyzje: które z planów można zrealizować, w jakim zakresie i w jakim czasie. Niektóre inicjatywy zatrzymują nieprecyzyjne lub wadliwe przepisy prawa. W takich sytuacjach ogromnym wsparciem okazują się korporacje samorządowe, które na co dzień walczą o racjonalne i realne zmiany legislacyjne.

SIŁA DOBREJ REPREZENTACJI

Do jednej z najważniejszych organizacji tego typu należy Związek Powiatów Polskich (ZPP) – stowarzyszenie zrzeszające niemal wszystkie samorządy powiatowe w kraju. Choć formalnie powstał wraz z reaktywacją powiatów, jego tradycje sięgają okresu międzywojennego, kiedy to działał Związek Sejmików Powiatowych RP, a następnie Związek Powiatów RP.

Dzisiaj efekty pracy ZPP są coraz wyraźniej widoczne – dostrzegają je zarówno przedstawiciele samorządów, jak i parlamentarzyści. Związek nie tylko opiniuje i inicjuje projekty ustaw dotyczących samorządów, ale także stwarza przestrzeń do wymiany doświadczeń między członkami oraz inspirowania wspólnych inicjatyw na rzecz rozwoju lokalnych społeczności.

Biuro ZPP prowadzi działania informacyjne, konsultacyjne i programowe – wspiera samorządy w rozwiązywaniu konkretnych problemów i odpowiada na wyzwania codziennego funkcjonowania administracji lokalnej.

DLACZEGO WARTO DOŁĄCZYĆ?

Członkostwo w Związku Powiatów Polskich to realne korzyści, m.in.:

- ☒ **bezpośredni dostęp do informacji** o bieżących procesach legislacyjnych dotyczących samorządów,
- ☒ **możliwość korzystania z ekskluzywnych raportów i analiz** opracowywanych przez ekspertów Związku,
- ☒ **stały przepływ informacji** z gremiów opiniujących, monitorujących i zatwierdzających programy pomocowe (zarówno krajowe, jak i unijne),
- ☒ **prawo do rekomendowania swoich przedstawicieli** do komitetów monitorujących, sterujących i innych ciał decyzyjnych,
- ☒ **udział w bezpłatnych szkoleniach, konferencjach i forach**, w tym tych dedykowanych wyłącznie członkom ZPP,

- ☒ **reprezentowanie interesów powiatów i miast na prawach powiatu** na forum krajowym i międzynarodowym – m.in. w Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, Europejskim Komitecie Regionów czy Kongresie Władz Lokalnych i Regionalnych.

SIŁA W LICZBIE I JEDNOŚCI

Moc Związku Powiatów Polskich tkwi w jego powszechności. ZPP to najbardziej powszechna korporacja samorządowa w Polsce. Tak szeroka reprezentacja sprawia, że jego głos nie sposób zignorować – co potwierdzają konkretne efekty prac omawiane corocznie podczas zjazdów członków.

JAK PRZYSTĄPIĆ?

Samorządy powiatowe oraz miasta na prawach powiatu, które jeszcze nie należą do ZPP, mogą w każdej chwili do niego dołączyć. Wystarczy, że rada danego powiatu lub miasta podejmie uchwałę o przystąpieniu do Związku i prześle ją do Biura ZPP. Następnie Zarząd Związku podejmuje decyzję o przyjęciu nowego członka. Od tego momentu powiat lub miasto staje się pełnoprawnym uczestnikiem ZPP – z dostępem do wszystkich przywilejów i możliwości, jakie niesie członkostwo.

Wzór uchwały dostępny jest na stronie:
<https://zpp.pl/19-czlonkostwo>

DZIENNIK WARTO WIEDZIEĆ

źródło rzetelnych
informacji
www.wartowiedziec.pl

1 Przekazuje
najnowsze informacje o tym co
dzieje się w samorządowym świecie

2 Radzi
jak stosować przepisy

3 Dostarcza
danych i wiedzy

4 Dobrze się czyta
bo łączy innowacyjność z tradycją
i dobrym stylem!

5 Pisze
z myślą o samorządowcach

**6 Bezpłatne
i bez reklam!**

Osoby współtworzące DZIENNIK WARTO WIEDZIEĆ

**Rafał
Rudka**
Redaktor naczelny

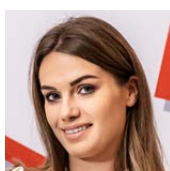
**dr Grzegorz
Kubalski**
Redaktor

**Bernadeta
Skóbel**
Redaktor

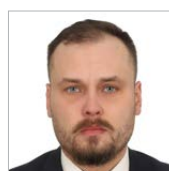
**Katarzyna
Liszka-Michałka**
Redaktor

**Patrycja
Grebla-Tarasek**
Redaktor

**Adrian
Pokrywczyński**
Redaktor

**Przemysław
Matysiak**
Redaktor

**Katarzyna
Sekuła**
Redaktor

**Ewelina
Kocemba**
Redaktor

**Joanna
Gryboś-Chechelska**
Redaktor

**Tomasz
Smaś**
Redaktor

**Alicja
Cisowska**
Redaktor

**Piotr
Majoch**
Redaktor

**Anna
Królikowska**
Redaktor

**Anna
Dąbrowska**
Redaktor

DZIENNIK WARTO WIEDZIEĆ

Wydawca: Związek Powiatów Polskich

Redaktorzy numeru: Rafał Rudka, Anna Dąbrowska i Joanna Gryboś-Chechelska

Zdjęcia i grafika: ZPP, KPRP, KRISfoto – Krzysztof Siekielski

Projekt i skład: www.smartvision.pl